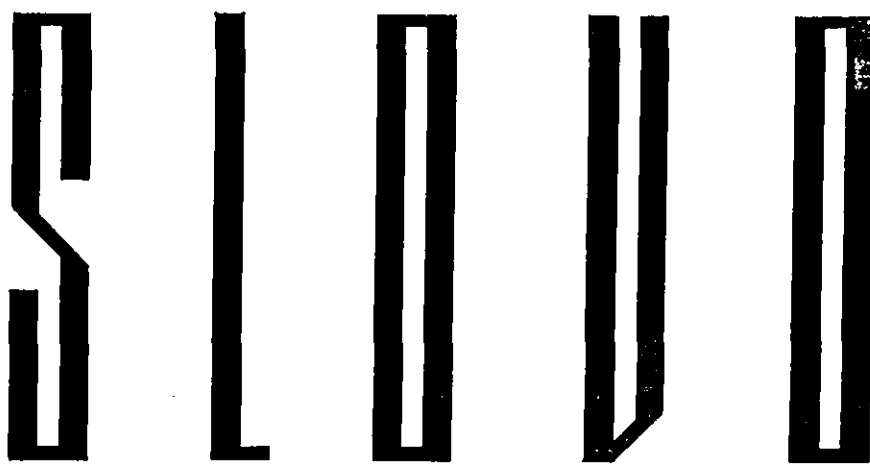

ČÍSLO 9
Ročník IV.
SEPTEMBER

1972

SVIATOK POVÝŠENIA SV. KRÍŽA, ktorý slávi celá Cirkev v polovici mesiaca septembra, má aj v našich srdciach povýšiť znamenie našej Spásy na ten najvznešenejší stupeň posilňujúceho povzbudení a správneho kresťanského vzťahu ku krížu.

Teilhard de Chardin vo svojej úvahe o kríži zazlieva nám náš zastaraný, vžitý a nevyrovnaný pohľad na kríž. Divíme sa naň často iba ako na symbol smrti, obmedzovania a útlaku.

Chardin zdôrazňuje nám nový pohľad. Na kríž sa máme dívať ako na vznešený cieľ, ktorý dosiahneme prekonávaním seba. Kríž nie je niečo neľudské, ale čosi nadľudské. Jeho holé ramená boli symbolom smútku, smrti a utrpenia. Od kalvárskej obety, to už nie sú holé, prázdne ramená, ale ramená, na ktorých visí Spasiteľ sveta a víťaz nad smrťou. Jeho príbité ruky dosiaľ objímajú celý svet a všetkých. Ukazujeme ho svetu s tou láskou, s ktorou z neho prehovoril Syn Boží a náš Vykupiteľ, keď nám práve na ňom ukázal i odkázal lásku k všetkým!

Spas ľud svoj, Pane, a požehnaj dedičstvo svoje.

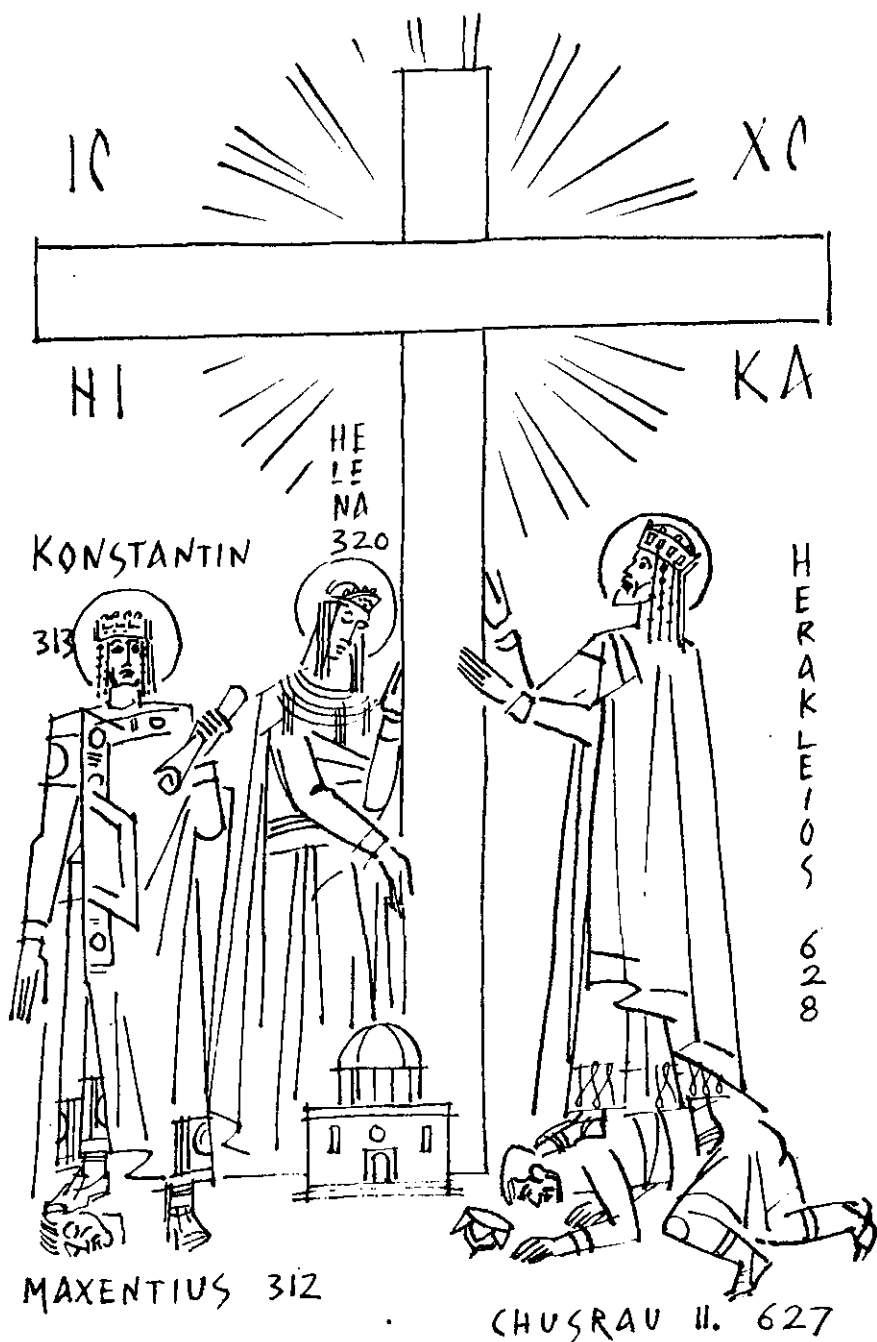
Pneľ si na kríži dobrovoľne. Ľudu, nosiacemu tvoje meno, udeľ svoje dary, Kriste, Bože. Poteš svojou mocou Cirkev svoju a daj jej víťazstvo, nech má tvoju pomoc, zbraň mieru a nepremoziteľné víťazstvo.

Krížu tvojmu sa klaniame, Vládca, a sväté vzkriesenie tvoje slávime.

Vyvyšujte Pána Boha nášho a klaňajte sa podnožiu jeho nôh, lebo je svätý.

Zvelebuť, duša moja, drahocenný kríž Pána. Zvelebuť, duša moja, povýšenie životodarného kríža Pánovho.

(Z tropáru, kondáku, pieseň namiesto Trojsvätý, medzispev a pieseň zveľbovania na sviatok Povýšenia sv. kríža.)

SLOVO BOŽIE NA NEDELE A SVIATKY

3. septembra — 15. nedeľa po Sv. Duchu (2 Kor 4, 6—15; Mt 22, 35—36, 23, 1—6, Hl. 6)

Na stolicu Mojžišovu zasadli si zákoníci a farizeji. Všetko teda, čo by vám hovorili robte a zachovávajte, ale podľa ich skutkov nerobte, lebo hovoria a nekonajú. Viazu totiž ťažké až neznesiteľné bremená a kladú ich ľuďom na plecia, ale sami ich ani len prstom nechajú pohnúť. Všetky svoje dobré skutky len preto vykonávajú, aby ich ľudia videli.

Spasiteľova výzva sa dotýka každého z nás. Kol'kokrát robíme dobro nie z lásky k Bohu a bližným, ale iba preto, aby nás chválili. Uvedomelý kresťan vždy usiluje o to, aby v plnení príkazu lásky neprestával. Nie preto, aby ho za to iní chválili, ale preto, aby verne zachovával najvyšší a základný príkaz svojho náboženstva.

8. septembra — Narodenie Presv. Bohorodičky (Fil 2, 5—11; Lk 10, 38—42, 11, 27—28).

„I stalo sa, že keď to hovoril, ktorási žena zo zástupu mocným hlasom zvolala: Blahoslavený život, ktorý teba nosil, a blahoslavené prsia, ktoré si požíval.“ — On však riekol: Zaisť, ale blahoslavenjší sú tí, čo počúvajú slovo Božie a zachovávajú ho.

Neznáma žena zo zástupu prvá vzdáva verejný hold Spasiteľovej Matke. Veľký čin, hodný verného nasledovania! Pochopme ho a túto neznámu ženu verne nasledujeme vo zvelebovaní Presv. Bohorodičky.

10. septembra — 16. nedeľa po Sv. Duchu (2 Kor 6, 1—10; Mt 25, 14—30, Hl. 7)

„Lebo každému, kto už má, pridá sa, aby mal hojnejšie. Tomu však, kto nemá, odoberie sa i to, čo má. A nežitočného sluhu vyhodíte do vonkajšej tmy; tam bude plač a škripanie zubami.“

Využívajme svoje dary, svoje talenty k tomu, aby sme ich nielen rozmnožili, ale aj k tomu, aby sme ich pomocou aj duchovne rástli. Aby naša dobrá vôľa našim vytrvalým úsilím premenovala sa na pevnú a posilňovala nás k šíreniu vzájomnej úcty, pochopenia a lásky.

14. septembra — Povýšenie Sv. križa (1 Kor 1, 18—24; Jn 19, 6—11, 13—20, 25—28, 31—35).

K sviatku sa prihovára úvodná poznámka.

17. septembra — 17. nedeľa po Sv. Duchu (2 Kor 6, 16—7, 1; Mt 15, 21—28, Hl. 8).

„O, žena, veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako si želáš! A v tú istú hodinu uzdravená bola jej dcéra.“

Veľká viera má byť i našim životným úsilím. Spasiteľ nás vždy nielen vypočuje, ale aj splní naše želania. Žiada od nás vieru a našou snahou má byť, aby to bola viera veľká, vytrvalá a úprimná.

24. septembra — 18. nedeľa po Sv. Duchu (2 Kor 9, 6—11; Lk 5, 1—11, Hl. 1).

„Odteraz budeš loviť už ľudí! A keď svoje lode pritiahli k brehu, zanechali všetko a nasledovali jeho.“

Pozvanie k apoštolátu. Loviť ľudí, loviť duše, znamená svojím osobným príkladom povzbudzovať aj iných k tomu, aby sme všetci boli verní a vytrvalí v službách dobroty a lásky.

LITURGICKÝ KALENĎÁR

SEPTEMBER

1. — Začiatok cirkevného roku — Simeon, Marta.

2. — Mamant, muč.

3. — 15. nedeľa po sv. Duchu — Antim, biskup — Hl. 6. Utieren: Sidalny oktoichu, Ev. Lk. 112. Na chváľte verše oktoicha, evanjelský verš. Sv. Liturgia: Tropár nedele, — Sl. kondák nedele, i nyní chrámu. Ap. 176, Ev. Mt. 92. Večiereň: Každodenná — verše svätému 3, Sl. svätému i nyní oktoichu. Stychozny oktoicha 3 — Sl. svätému i nyní Bohorodičke. Tropár svätému i nyní podľa poriadku.

4. — Babyla.

5. — Zachariáš prorok.

6. — Michal archanjel.

7. — Sozont muč.

8. — Narodenie Presv. Bohorodičky Utieren: Lítia, polyjelej, zvelebovanie, všetko z minei. Sv. Liturgia: Ap. 240 — Ev. Lk. 54. Večiereň každodenná.

9. — Joachim, Anna.

10. — 16. nedeľa po sv. Duchu — Hl. 7. Menodora — Utieren: Tropár ako na večierni — Ev. Lk. 113 — sidalny nedelne — Na chváľte verše oktoicha 4, Povýšeniu sv. križa 4 — verš evanjelský. Sv. Liturgia: Tropár nedele aj sviatku — Sl. kondák nedele i nyní sviatku — Ap. 181, 215 — Ev. Mt. 105, Jn. 9 — miesto Dostojno, zvelebovanie. Večiereň: Verše svätému 3 Sl. i nyní sviatku — Stychozny všetky zo

sviatku. Tropár svätému, Sl. i nyní sviatku.

11. — Teodora.

12. — Autonom.

13. — Kornel.

14. — Povýšenie sv. križa — Utieren: Lítia, polyjelej, zvelebovanie, všetko z minei. Sv. Liturgia: Antifony sviatku, miesto Svätý Bože... Križu Tvojmu klaníme sa... — Ap. 125, Ev. Jn. 60. Večiereň: Veľká — Verše sviatku 3, svätému 3 — vchod, prokimen ako pri veľkej večierni. Čítanie žalmov odpadá — Stychozny sviatku 3 — Sl. i nyní Bohorodičke. Stichovny oktoichu, Sl. svätému i nyní Bohorodičke. Tropár svätému, i nyní sviatku.

15. — Mikita.

16. — Olga.

17. — 17. nedeľa po sv. Duchu, Žofia — Hl. 8. Utieren: Sidalny oktoicha — Ev. Lk. 114. Na chváľte, verše oktoicha 4 a povýšeniu 4, ev. verš. Sv. Liturgia: Tropár nedele a sviatku, Sl. kondák nedele i nyní sviatku. Miesto Trisvätého, Križu Tvojmu klaníme sa... — Ap. 182, 203 — Ev. Mt. 62, Mr. 37. Večiereň: Na stychovných verše sviatku 3, svätému 3, Sl. nyní sviatku. Stychozna sviatočná — Tropár svätému, Sl. i nyní sviatku.

18. — Eumeniáš.

19. — Trofim.

20. — Eustách.

21. — Kodrát.

22. — Fokas.

23. — Ján Krstiteľ — počatie.

24. — 18. nedeľa po sv. Duchu — Tekla — Hl. 1. Utieren: Sidalny oktoicha 4 — polyjelej až do 20. decembra — Anjelský zbor — Ev. Jn. 63. Na chváľte oktoichu 4, sviatku 4, verš evanjelský. Sv. Liturgia: Tropár nedele a sviatku, kondák nedele, Sl. i nyní chrámu. Ap. 188, Ev. Lk. 17. Večiereň: každodenná. Verše oktoichu 3 Svätému 3 — Sl. svätému i nyní Bohorodičke, — podľa hlasu. Stichovna oktoicha — Sl. svätému i nyní Bohorodičke.

25. — Eufrozyna.

26. — Ján ap. a ev.

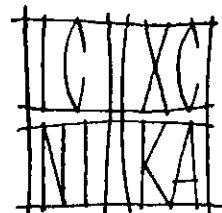
27. — Kalistrát.

28. — Chariton.

29. — Kyriák.

30. — Gregor.

Zostavil o. J. Fircák

K JESENNÝM PRÁCAM

V júlovom vydaní našich časopisov bol na tomto mieste článok na oslavu letných poľných prác, na radosť z plných klasov obilia a ostatných zemských plodov, ktoré sa skláňali pod nožami kombajnov, aby z ich zložitého mechanizmu dostali svoju konečnú formu životodarného nášho každodenného chleba. Vtedy páliło slnko a človek húževnato pracoval od sviežeho rána do ochladzujúceho súmraku. Keď v septembrových zorách zapadajúceho slnka zalesknú sa na poliach priezračné vlákna bábieho leta, vtedy sú veľmi časové slová Pisma, ktoré nám pripomínajú známe podobnenstvo evanjelia a výrok pána k svojmu správcovi: „Zlož účty zo svojho správcovania!“

Človek, ako vieme z prvých stránok Pisma, z Božej vôle a príkazu vyšiel na pole, aby ho obrábal a podmanil si zem. Tu sú tradičné korene účty a vznešenosti statočnej práce roľníka, ktorý pre nás všetkých dorába chlieb. Naše storočie urobilo veľký technický obrat a jeden z najväčších sa prejavuje práve na našich poliach. Kedysi od svitania do súmraku drel človek-roľník s celou svojou rodinou na svojich, alebo cudzích poliach, aby zabezpečil pre seba a svojich chlieb. Jeho pracovnú morálku určovala existenčná núdza alebo sebecké pachtenie po rozšírení materiálnej základne poľného fondu. A toto jarmo musel niesť často každý člen rodiny i na úkor cti, osobných záujmov i záujmov spoločnosti. Mám na mysli odpudzujúcu hrdosť sedliaka, ktorý práve z týchto dôvodov neposlal syna-dcéru na štúdiá. Súkromné city pri sobášoch často potlačoval záujem, ktorý vyvieral z týchto nízkych cieľov. V tom všetkom nastal mohutný prevrat a zlom. Rôzne motívy starej spoločnosti stratili svoj zmysel. Pominuli dôvody hašteriť sa, alebo aj súdiť, pre brázdú zeme. Pominuli žiaľ pre chudobnú švárnú dievčinu i starosti, či v zime bude dosť chleba na rodinnom stole.

Toto všetko ponúka myšlienku zamyslieť sa nad cenou ľudskej práce. Dnes neurčuje výkon našej práce osobný alebo sebecký zámer, ale úsilie prosperovať seba aj ostatným. Čestne, zodpovedne a statočne. Ako vhodne padne pripomenúť si známe heslo „Každý hospodárom na svojom pracovisku!“ Termín hospodár nie je náhodný. Vystihuje spoločnú zodpovednosť, poctivosť a pracovitosť. Správca z evanjelia nebol poctivý. Jeho pán ho volal na zodpovednosť. Správca, aby sa zabezpečil, robil machinácie a odpisoval dlžníkom svojho pána. Aj keď toto podobnenstvo z náboženského hľadiska má predovšetkým vyšší, tzv. eschatologický význam, zameraný na poslednú skutočnosť života a na život večný, v podstate tu išlo o nepoctivého správcu a nepoctivé hospodárenie.

Veriaci človek si musí vždy hlboko uvedomovať, že na nepoctivej práci nespočívajú požehnanie, ani dobrý výsledok a úspech. Na poslednom zjazde našich jednotných roľníckych družstiev generálny tajomník ÚV KSČ dr. G. Husák praniehoval nemorálne príslovie, ktoré vyvolávajú do nášho života mnohí nepravníci, že „ak neukradneš, poškodzuješ svoju rodinu!“ Toto príslovie alebo heslo nemôže vypustiť z úst nijaký poctivý občan, nijaký veriaci človek.

Spravodlivosť, poctivosť a svedomitosť musíme uplatňovať vo všetkých úsekoch našej práce. Musí sa uplatňovať medzi jednotlivcami a vo všetkých vzájomných vzťahoch. Pavol VI. v encyklike Pokrok národov vyjadril jasnú zásadu: „Statky sa majú dostať správnym spôsobom do rúk všetkých, podľa zásad spravodlivosti, ktorá je nerozlučne spätá s láskou.“

Pri tohoročnom zbieraní plodín celoročného úsilia poctivých pracovníkov našich polí, nech pohľad na dosiahnuté výsledky statočnej práce, vzbudí v každom z nás vďačnú úctu k rodnej zemi, rodiťke chleba pre všetkých, ale aj k statočnej práci všetkých, ktorí sa na jeho výrobe a zabezpečení pre všetkých podieľajú!

o. Viktor Skorodenský

„Právom každý z nás chce viac kvalitných, vzhľadných, funkčne účelných výrobkov, zodpovedajúcich úrovni vzdelania, spoľahlivé, kvalitné a lacné služby, vysokonárodné uspokojenie kultúrnych potrieb. Taký cieľ si naša spoločnosť stanovila i v piatej päťročnici. Na uspokojenie týchto potrieb máme všetky podmienky. Musíme však dokázať, aby naše výrobné zariadenia nezaháľali, aby sa každá minúta pracovného času účelne využila, aby z každého kilogramu surovín a materiálu sa vyrobilo čo najviac užitočných hodnôt. Aby prostriedky, ktoré vkladáme do nových zariadení, nových stavieb, na zvýšenie vzdelania, čo najrýchlejšie prinášali výsledky a rozmnožovali spoločenské hmotné a kultúrne bohatstvo: aby sa vedomosti, vynaliezavosť a kvalifikácia ľudí racionálne využívali v prospech všetkých pracujúcich.“

Každý rok päťročnice predstavuje na tejto ceste významný krok. Splnením úloh jedného roka utvárame lepšie podmienky pre splnenie ďalšieho, ktorý je vždy náročnejší, lebo i naše potreby stúpajú.

Aj plán tohto roku je náročnejší, stanovuje oveľa vyššie úlohy ako plán prvého roku päťročnice. Nejde iba o to, koľko máme vyrobiť, ale za akú cenu vyrábame. Plnením úloh tohto roku utvárame dobré predpoklady pre úspešný tretí rok päťročnice, ktorý pripadá na jubilejné 25. výročie Víťazného februára.“

(Z prevolania VIII. všeodborového zjazdu všetkým pracujúcim ČSSR k rozvoju iniciatívy pracujúcich na počesť 25. výročia Víťazného februára)

AKTÍVNU PODPORU OFENZÍVE MIERU!

Prezídium Československého výboru pre európsku bezpečnosť prijalo na svojom zasadnutí koncom júna t. r. vyhlásenie, v ktorom sa okrem iného hovorí:

„Čs. výbor pre európsku bezpečnosť sa obracia na našu verejnosť s výzvou aby i naďalej aktívne podporovala šíriace sa medzinárodné hnutie za európsku bezpečnosť a prácu najmä v súvislosti s prípravou celoeurópskej konferencie vlád. V jej čoskorom zvolaní a úspešnom priebehu vidí významný krok k dosiahnutiu takého stavu v Európe, o aký sa jej národy už tak dlho usilujú. Usporiadanie hlavných európskych problémov bude znamenať podstatný prínos pre víťazstvo mieru, demokracie a pokroku i na ďalších kontinentoch, pre víťazstvo ušľachtilých cieľov, ktoré sleduje mierová ofenzíva socialistických krajín na čele so Sovietskym zväzom, stretávajúca sa s rastúcou podporou stále mohutnejších spoločenských síl na celom svete.“

TABULE DESATORA

Základom mravného poriadku z hľadiska kresťanského učenia je desatoro Božích prikázaní čiže Dekalog. Je to základňa, ktorá v podstate definuje prirodzený zákon a najvyššie prikázanie (dvoje prikázania lásky: k Bohu a k človekovi) ako duch porozumenia zákonov i prorokov. Oboje si môžeme premietnuť v predstave horizontálne-vertikálnych osí, ktoré v najvyššom stupni mravného poriadku ukazujú harmonické spojenie obrazu kríža.

V našej prítomnej úvahe sa zamyslíme nad vznikom a náplňou Desatora a jeho odkazom spoločnosti a časom.

Písmo sv. líči na dvoch miestach v Starom zákone vznik Desatora. V II. knihe Mojžišovej (Exodus 20, 1-17) a v V. knihe Mojžišovej (Deuteronomium 5, 6-21). Desatoro dostal vyvolený národ prostredníctvom Mojžiša, pri výcho-
de Izraela z Egypta. Boh odovzdáva Mojžišovi, ako prostredníkovi, zákon desatora vyrytý do kamenných tabulí na hore Sinai v znamení ohňa, dymu, blaskov a zvuku trúb.

Podľa názoru sv. Augustína obsahovala ľavá tabuľa prvé tri prikázania, ktoré sa týkali vzťahu k Bohu, druhá tabuľa prikázania obsahovala normy vo vzťahu k bližnému a spoločnosti. Desatoro podáva základné prvky prirodzenej morálky, spoločnej všetkým národom. (Kult, úcta k autorite, rešpektovanie života, manželstva, vernosť, prísahu a pod.) V úvode je zdôraznená autorita Božia: Ja som Pán, Boh tvoj... Spôsob jednotlivých prikázaní nie je dialogický, ale cieľavedomý, autoritatívne prikazujúci, čiže apodiktický. Odmeraný negatívny imperatív obsahuje pozitívnu náplň k nášmu chápaniu, že zakazujúci tón: *n e s m i e š !* vyjadruje zároveň s výhľadom pre harmonický šťastný život aj: *m ô ž e š !* Duchom Desatora máme poznať duch zákona a Zákonodarcu, ktorý žehná človekovi pri zachovávaní poriadku v prikazoch kultu, k zachovaniu síl potrebných k odpočinku, k zabezpečeniu sociálnej autority, k vážnosti pravdy a pravdovravnosti ako aj k dôstojnosti manželského zväzku.

Desatoro, grécky *dekalogos* (u gréckych autorov Ireneia a Ptolemea)

odvodené v dekalog, nemá v biblickom texte nadpis desiatich prikázaní, ale úplnosť tohto zákona na hore Sinai vystihuje symbolika čísla desať. Toto číslo je biblicky symbolické v Starom i Novom zákone. Vyjadruje akýsi kontext (súvislosť) obsahovej úplnosti a dokonalosti.

V zmysle chronologickej celistvosti hovorí sa napr. v knihe Genézy 5, 1-32 o 10 generáciách od Adama k Noemovi, alebo 11, 10-24 o generáciách od Sema k Abrahámovi, opäť v počte 10. V Novom zákone napr. u sv. Lukáša je zmienka o stretnutí desiatich malomocných (Lk 17, 12), alebo podobnosť o 10 strieborných peniazoch istej ženy (15, 8). Apokalypsa uvádza číslo 10 napr. o skúške vernosti desiatich dní (2, 10), hovorí o desiatich rohoch šelmy (13, 1: 17, 3) a pod.

Pojem desať k označeniu Desatora, ktoré obsahuje súhrn Božích prikázaní, chápe v tomto zmysle aj kresťanská tradícia vo výroku sv. Ambróza: „Desať znamená celý zákon skladajúci sa z desiatich predpisov: „Tertulian v ob-

(Pokračovanie na 15. str.)

JESEN V PRIRODE nám vždy pripomína i jeseň života. Mnohí z našich spoluobčanov už dosiahli hranicu veku, ktorá ich oprávňuje k tomu, aby si privlastnili tento úctyhodný stav a časovú náplň. Treba ju prijímať s vedomím zaslúženého odpočinku, úcty a lásky. Tým viac preto, že naša spoločnosť vynakladá najvyššie úsilie, aby všetkým a teda aj starým ľuďom dostalo sa zaslúženej cti, uznania, podpory a porozumenia.

V súčasnosti žije na Slovensku okolo 700 tisíc ľudí starších ako 60-ročných. Do konca tohto desaťročia sa ich počet zvýši asi na 800 tisíc a podľa štatistických údajov do konca storočia by tento počet mal dosiahnuť číslo milión.

Pri tejto skutočnosti treba sa pozastaviť a úprimne oceniť pozornosť našej vlády o starých ľuďoch. Nie sú zanedbaní a zasiahnutí nepozornosťou alebo ľahostajnosťou spoločnosti, ako to bolo často v minulosti. Domovy dôchodcov (na Slovensku t. č. je ich 52) a iné užitočné opatrenia prispievajú k tomu, že naša spoločnosť s hrdosťou môže vykazovať dôstojnú bilanciu starostlivosti o svojich starých ľuďoch.

(Snímka J. Motulko)

SVET POTREBUJE MIER — MIER POTREBUJE LÁSKU!

„Ciferník našich dejín ukazuje hodinu (mieniac moskovské rokovania), ktorá si zasluhuje, aby sme sa nad ňou zamysleli. Hodina, ktorá sa zdá priaznivá pre uvoľnenie napätia, pre zmierenie, pre mier,“ povedal v prvú júnovú nedeľu vo svojom prejave na poludnie k zhromaždeným zástupom pred svätopeterskou bazilikou Pavol VI. a upozornil, že „sa o tom zmieňuje nie preto, aby robil nejaké politické uzávery, ale že vidí v tom odpoveď na svoje neúnavné výzvy a modlitby za mier. Svet potrebuje mier a mier potrebuje lásku. To je zmysel dejín, a to už či ide o život ľudstva na základe politickosociálnom alebo rodinom a osobnom.“

—.

DŇA 26. SEPTEMBRA T. R. oslávi Pavol VI. 75. výročie narodenia. Na mnohá i blahá i ljeta!

UŽITOČNÉ STRETNUTIA

Sekretariát pre jednotu kresťanov rovnako aj v minulom roku veľmi intenzívne pracoval pre jednotu Kristových vyznávateľov. Táto práca spočívala v udržiavaní kontaktov, v návštevách, v účastiach na rozličných slávnostiach nekatolíckych náboženských spoločností, ako aj na rozvíjaní ekumenickej spolupráce s komisiami jednotlivých biskupských konferencií.

Osobitne plodným bol dialóg katolíckej cirkvi so Svetovým združením reformovanej cirkvi, so Svetovou radou luteránskych cirkví, s anglikánskou cirkvou a s Ekumenickou radou cirkví. V rámci prác miešaných komisií, ktoré sa skladajú z vyššie menovaných náboženských spoločností, osobitnú pozornosť si zasluhujú stretnutia vedúcich činiteľov Sekretariátu s vedúcimi činiteľmi Ekumenickej rady cirkví a s predstaviteľmi veľkých náboženských spoločností. Stretnutia tohto druhu sa konali v Ríme a v Ženeve. Hodno tiež spomenúť účasť katolíckych pozorovateľov na zasadnutiach a zhromaždeniach, zvolaných inými kresťanskými vyznaniami. Na druhej strane veľa osobností iných vyznaní navštívilo roku 1971 Rím a Sv. ota a stretlo sa s predstaviteľmi Sekretariátu pre jednotu kresťanov. Tak v minulom roku navštívil Rím pravoslávny patriarcha Chalcedon Meliton, v júli zase biskup koptickej cirkvi Amba Agalos a v októbri sýrsky pravoslávny patriarcha Ignác Jakub III. Okrem toho Sv. otec prijal veľa osobností anglikánskej a luteránskej cirkvi a takisto aj reformovaných cirkví. Povedľa stretnutí a ekumenických kontaktov predstavitelia Sekretariátu predniesli na mnohých konferenciách v rozličných nekatolíckych strediskách veľa prejavov, aj mimo Európy. Konečne pozornosť si zasluhuje spolupráca Sekretariátu s rozličnými úradmi Rímskej kúrie. Predstavitelia Sekretariátu sa zúčastnili na plenárnych zasadnutiach Rady svetských, ďalej v Pápežskej komisii „Spravodlivosť a pokoj“.

Okrem toho Sekretariát spolupracoval s Kongregáciou pre veci východných cirkví, Božieho kultu, výchovy a evangelizácie národov.

Podobné užitočné stretnutia uskutočnil aj Sekretariát pre nekresťanov, ktorý v minulom roku úspešne pokračoval vo svojej činnosti, ako ju stanovil v uplynulých rokoch. Táto činnosť sa prejavovala publikáciami, stretnutiami, v účastiach na zjazdoch a zhromaždeniach, ako aj v štúdiách o problémoch náboženského sveta a života nekresťanov. Koncom septembra 1971 konalo sa v Paríži zhromaždenie, na ktorom sa podrobil analýze dialóg a stretnutia s nekresťanmi. Na tomto zasadnutí sa zúčastnilo okolo 50 expertov z rozličných krajín sveta, urobila sa bilancia aktuálnych problémov. Tieto problémy sa rozoberali z rozličných aspektov, od sociálneho po teologicko-kultúrny, urobila sa bilancia vykonaných akcií a prediskutovali sa návrhy pre ďalšiu činnosť. Výskumy sa konali v štyroch sekciách: islam, budhizmus, hinduizmus a v sekcii pre africké a primitívne náboženstvá. V záverečných ustanoveniach navrhlo sa sekcii pre islam vytvorenie ďalších dvoch pracovných skupín pre výskum niektorých dosiaľ neskúmaných náboženstiev v Ázii a Afrike.

Osobitne významná bola vydavateľská činnosť Sekretariátu. Napr. vyšiel Sprievodca po hinduizme v anglickom a francúzskom jazyku, druhé vydanie Sprievodcu po islame a druhé vydanie Sprievodcu po afrických náboženstvách. Okrem toho pravidelne vychádzal bulletin Sekretariátu. Intenzívna bola aj

činnosť a účasť predstaviteľov Sekretariátu na stretnutiach a medzinárodných zjazdoch. Podtajomník Sekretariátu — Rosano, zúčastnil sa v marci 1971 v Miláne na sympóziu na tému: Sväté knihy rozličných náboženstiev. Zúčastnil sa na zjazde v Stuttgarte a na medzinárodnej konferencii v Nimpure v Indii. Otec Cook, vedúci úradu sekcie pre islam, zúčastnil sa na dvoch konferenciách kňazov z Čadu a Nigérie, stretal sa s kňazmi v Španielsku a Maroku a nadviazal kontakty s vedúcimi náboženskými činiteľmi v Sýrii a Libanone. V samom Sekretariáte predstavitelia rozličných nekresťanských náboženstiev vykonali návštevy, napr. vedúci hinduistického hnutia, japonský bonz a generálny sekretár Svetovej náboženskej konferencie pre mier.

Všetky tieto stretnutia sú prostriedkom na vzájomné poznávanie, ale súčasne aj na koordináciu rozličných akcií, najmä v kultúrnej, sociálnej a zdravotnej oblasti.

(T. M. Raslavický)

Prikázania, ktoré stále zaväzujú všetkých

L. Ivaníš v úvodníku Východoslovenských novín (č. 59/1972) spomína na svoju návštevu v jednom z okresných miest nášho kraja a uvádza, že nechtiac vypočul tento rozhovor dvoch mladých žien:

„Predstav si, — hovorí tá s platinovým účesom, — akého ja mám muža hlupáka. Jeho kolegovia z fabriky už nanosili domov na kilá umelej priadze, ženy si z nej pletú svetriky na pohľadanie, len ten môj starý je taký tulpas, nevie ukradnúť ani nitku. Ale moja susedka, tá sa vedela vydať, už pletie sveter aj pre sestru do Piešťan...“

Autora spomínaného úvodníka prekrvapaže a zaráža otvorený cynizmus slov mladej ženy a predkladá naliehavú otázku:

„Akíže to ľudia chodia medzi nami, kdeže sme to došli vo výchove, keď sa statočnosť puncuje na hlupáctvo, keď neskrotná túžba po veciach devaluje ľudské hodnoty a „šikovnosť“ zlođeja povyšuje na piedestál akéhosi pochybného hrdinstva.“

Každý svedomitý človek musí si privlastniť slová tejto oprávnenej kritiky. Prikázania Nepokradneš a Nepožiadaj majetok blížneho svojho — sú stále platnou a záväznou normou nášho konania. Neospravedlňujú nikoho a nikdy. Tým viac by sa mal nad tým zamyslieť veriaci kresťan a pochopiť svoj vlastný vzťah k takým skutočnostiam nášho života, ako sú spoločenské vlastníctvo, spoločný majetok.

Z cudzieho vraj krv netečie, — týmto známym príslovím nemožno ospravedlňovať činy tých, ktorí dosiaľ nepochopili, že nepoškodzujú cudzie, ale naše vlastné, spoločné.

Nech nás táto pripomienka povzbudzujúco naladí k väčšej spoločenskej zodpovednosti. Nemôžeme a nesmieme nikdy súhlasiť s poškodzovaním toho, čo je spoločným vlastníctvom nás všetkých. Vyplýva to z našej kresťanskej morálky i z občianskej uvedomelosti, ktorá všetkých bez rozdielu zaväzuje, k svedomitému plneniu našich povinností a k príkladnému upevňovaniu prirodzených zákonov vo všetkých oblastiach a okolnostiach nášho života!

(o. B. Demko)

liturgický život

Liturgia slova

(Pokračovanie.)

V našich pozastaveniach nad liturgiou sa dostávame bezprostredne k vlastnej liturgii slova Božieho. Čítaniam zo Svätého Písma predchádza jeho slávnostná intronizácia — prenesenie v slávnostnom sprievode pri svätej liturgii spolusluženej viacerými kňazmi alebo s asistenciou diakona a subdiakona — zo svätyné okolo oltára do lode chrámovej, a po jeho uctení kňazom a ľudom naspäť na oltár. Evanjeliár ako liturgická kniha vo východnom obrade symbolizuje samého Spasiteľa, chápe sa ako jeho zhmotnené živé slovo, odíate do podoby písmen, čitateľných a zrozumiteľných grafických znakov, preto sa mu venuje taká pozornosť a osobitná úcta. Božkom ho uctieva kňaz hneď pri pristúpení k oltáru a rovnako pri jeho prenášaní v tejto časti bohoslužobného úkonu. Aj veriaci sú na túto závažnosť chápania živého slova Božieho upozorňovaní výzvami k pozornosti a sústredenému vypočutiu. Po dospievaní antifonálneho prípevu Jednorodný Synu a Slovo Božie... Kňaz alebo diakon znova vyzýva k modlitbe a modlí sa potom predpísanú modlitbu na Vchod s Evanjeliom.

K Pánovi pomodlíme sa.

Pane zmiluj sa.

Vládca, Pane Bože náš, ktorý si ustanovil na nebesiach zástupy a chóry anjelov a archanjelov, aby ti slúžili a oslavovali Ťa, učin náš vchod — vchodom svojich svätých anjelov a nech s nami spoluslúžia a oslavujú tvoju dobrotnosť. Lebo tebe patrí všetka sláva, úcta a poklona — Otcu i Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov.

Amen.

Po tejto modlitbe nasleduje úkon samého Vchodu s Evanjeliom. Pred Kráľovskou bránou; ak je v chráme ikonostaz, alebo uprostred pred oltárom, ak je chrám bez ikonostazu diakon oslovuje kňaza:

Požehnaj, otče, svätý vchod.

Kňaz žehná po tejto výzve priestor vchodu, pobožká Evanjeliár a sprevádza tento úkon slovami: **Požehnaný vchod tvojich svätých stále, teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.** Potom ten, kto nesie Evanjeliár, vyzdvihne ho vysoko na znak úcty a aby ho všetci prítomní videli a po prvý raz volá:

Premúdrosť Povstaňte!

Ľud spontánne odpovedá spevom alebo recitujú text na túto príležitosť, ktorého prvá veta je stále a druhá má menšiu obmenu vzhľadom na to, či ide o bohoslužbu v nedeľu alebo vo všedný deň. Uvádza sa ho v tomto členení.

Pod'ťe a pokloňte sa hlboko pred Kristom.

V nedeľu:

Zmŕtvychvstalý Synu Boží, spas nás, ktorí ti spievame — Aleluja, aleluja, aleluja.

Vo všedné dni:

Obdivuhodný vo svojich svätých, Synu Boží, spas nás, ktorí ti spievame — Aleluja, aleluja, aleluja.

Medzitým Evanjeliár uložili naspäť na miesto najčestnejšie — pred bohostánok uprostred oltára, pripravujú sa na čítanie apoštola alebo Skutkov apoštolských a evanjelia. Speváci a ľud medzitým spievajú alebo recitujú premenlivé časti liturgie, vlastné dňu, sviatku, nedeľi alebo podľa úmyslu, na ktorý sa svätá liturgia obetuje. Poradie jednotlivých vsuviek premenlivých častí je obvyklé alebo osobitné — stanovené liturgickým kalendárom — typikonom. Ako prvý býva tropár, po jeho skončení a prvej polovici slávoslovía kondák. Po — i teraz i vždycky i na veky vekov — kondák chrámu — patróna, ktorému je zasvätený, alebo bohorodičnik. Na tomto mieste sa nemienime s premenlivými časťami bližšie zaoberať, len podotýkame pre porovnanie, že ony sú vzhľadom na štruktúru západnej liturgie, približne na mieste vstupných modlitieb, ktoré sa konajú po Pane zmiluj sa a prípadnom speve Sláva na výsostiach Bohu. Ich stavba je, pravdaže, trochu odlišná a osobitne je v nich zdôraznená vieroučná náplň, vyjadrená bohatosťou a vynachádzavosťou básnického jazyka.

Kňaz sa medzitým sústredene modlí dlhší text modlitby pred hymnou na počesť Najsvätejšej Trojice.

Svätý Bože, ktorý medzi svätými prebývaš a ktorého troj-svätou piesňou ospevujú serafíni, oslavujú cherubíni, a ktorému sa klaňajú všetky mocnosti,

ktorý si z nebytia v bytie priviedol všetko a stvoril človeka

na svoj obraz a na svoju podobu, a ozdobil si ho množstvom svojich darov —

ty sám, Vládca, prijmi aj z úst nás hriešnych trojsvätú pie-seň a navštív nás so svojim zľutovaním.

Odpusť nám všetky naše hriechy vedomé i nevedomé, posväť naše duše i telá, a daj, aby sme ti v zbožnosti slúžili po všetky dni svojho života — na orodovanie svätej Bohorodičky a všetkých svätých, v ktorých máš zaľúbenie od večnosti.

Lebo svätý si, Bože náš, a tebe slávu vzdávame — Otcu i Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud odpovedá na znak súhlasu — **Amen.** Pokračuje spevom plným úcty, pokory, obdivu a prosby:

Svätý Bože, svätý Silný, svätý Nesmrteľný — zmiluj sa nad nami.

Opakuje sa to trikrát, varí práve preto, aby sa zvýraznilo, že je to adresované celej Najsvätejšej Trojici i každej z Božských osôb zvlášť. Aj v tom sa prejavuje dôkladnosť a dôslednosť aj explicitnosť, s ktorou sa stretávame vo východnej liturgii a v oficiu na každom kroku, a ktorá je jej vlastná. Z tohto aspektu treba nám chápať aj všetky tie opakovania, to vždy zaznievajúce — Znovu a znovu, a to tak nespočetnekrát opakované — Pane, zmiluj sa. Pri tom všetkom, keď je to umocnené melódiou a nadšeným spevom, má to svoj pôvab, krásu a silu, napriek zdĺhavosti, pre ktorú hľadám dnes už nemáme potrebnú mieru porozumenia a azda ani času vzhľadom na diktované tempo života.

A opäť nasleduje výzva k pozornosti. Vo zvolaniach sa strieda diakon aj kňaz, a v ľude Božom to nachádza patričnú ozvenu, ktorá sa prelína do vrúcnych a úprimných odpovedí.

Vnímajme! Pokoj všetkým. (+) Premúdrosť. Vnímajme!

Na tieto výzvy a pozdravenie pokoja zo strany kňaza odpovedá ľud spevom príslušného verša z premenlivých častí liturgie ako bezprostredný úvod do textu čítania z listov svätých apoštolor alebo zo Skutkov apoštolských. Diakon, alebo ak slúži kňaz sám svätú liturgiu, tak potom on opäť volá: **Premúdrosť.** Lektor nato nahlas alebo v nápeve ohláša z čoho čítanie bude nasledovať. A po opätovnej výzve — **Vnímajme** — už znejú slová svätého čítania, ktoré majú vždy poučný charakter a obsah. Najmä čítania z listov sv. Pavla apoštola, ktoré sú vari predsa najčastejšie, spĺňajú tento pastoračný zámer Cirkvi a sú vždy bohaté tak na poučenia, ako aj čo do zvýraznenia krásy a vznešenosti kresťanského životného štýlu. Po dočítaní akoby na pokračovanie za túto službu zreteľného a slávnostného prečítania, kňaz pozdravuje lektora, ktorým bol alebo subdiakon pri slávnostných bohoslužbách, alebo súčasne aj predspevák, liturgickým pozdravením:

Pokoj s tebou.

A na opätovné — **Premúdrosť. Vnímajme.** — nadväzuje ľud tým známym: Aleluja, aleluja, aleluja. Je to prevolávanie na oslavu Boha a doslovne by sme to mohli preložiť slovami: Nech je zvelebený Boh. Počas tohto spevu alebo recitovania sa kňaz sústredene v tichosti modlí prípravnú modlitbu pred čítaním Evanjelia:

Rozsvieť v našich srdciach, láskavý Vládca, nevyhasinajúce svetlo svojho božského poznania. Otvor naše duševné oči, aby sme porozumeli hláseným evanjeliomovým pravdám. Vlej do nás bázeň a úctu k blahoslaveným tvojim prikázaniám, aby sme premáhali všetky telesné žiadosti, žili duchovným životom a rozmyšľali i konali všetko tak, ako sa to tebe ľubí.

Lebo ty si osvietenie našich duší i tiel, Kriste Bože, a my ti slávu vzdávame s bezpočiatočným tvojim Otcom, i s pre-svätým, dobrým a oživujúcim tvojim Duchom — teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.

Pri slávnostných bohoslužbách sa odchádza po tejto modlitbe na trón umiestnený za oltárom. Cestou a pri vystupovaní na miesta sa recitujú tieto texty:

K.: Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom.

D.: Požehnaj, otče.

K.: Požehnaný si na tróne slávy kráľovstva svojho, ktorý sedíš nad cherubínmi stále, teraz i vždycky i na veky vekov.

D.: Amen.

Asistenti potom odchádzajú po Evanjeliár k oltáru a diakon si žiada požehnanie od celebranta pre úkon prečítania evanjelia.

D.: Požehnaj, otče, zvestovateľa svätého apoštola a evanjelistu — nasleduje meno — Matúša, Marka, Lukáša alebo Jána.

K.: Na orodovanie svätého, slávneho a vždy uctievaného

apoštola a evanjelistu — opäť meno podľa perikopy toho-ktorého evanjelia — nech ti udelí Boh zo svojej veľkej moci dar úspešného hlásenia jeho slova, na splnenie Evanjelia svojho milovaného Syna, Pána nášho Ježiša Krista.

Subdiakon ohlasuje začiatok čítania zo svätého Evanjelia: Premúdrosť! Povstaňme a vypočujme čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša (Jána, Lukáša, Marka).

Ľud spieva alebo recituje: Sláva teba, Pane, sláva teba. A po opätovnej výzve k pozornosti. — Vnímajme — nasleduje predpísaný úsek z Evanjelia. Po jeho doznení ľud opäť odpovedá alebo spieva — Sláva teba, Pane, sláva teba. Kňaz utočivo pobozká roztvorený Evanjeljár — miesto ktoré sa čítalo, pozdraví diakona, ktorý to čítal, liturgickým pozdravením: Pokoj s tebou, hlásateľu blahozvestí. Potom nasleduje homília — výklad a poučenie vyplývajúce z prečítaných častí Pisma svätého.

Bozk je výrazom lásky, úcty a oddanosti. V prípade pobozkania Evanjeljára po doznení slov čítania z neho, ide rovnako o to isté. A pokiaľ sme si povedali, že Evanjeljár je symbolom samého Krista, pretože obsahuje takmer výlučne jeho slová, bozk na jeho stránky patrí vlastne nášmu Spasiteľovi.

Po homílii nasledujú prosby veriacich, ako ich pozná dnes opäť aj západná liturgia po II. vatikánskom sneme. Vo východnej liturgii podľa nášho zvyku a liturgickej praxe sú na tomto mieste prosby, ktoré sme nazvali úpenlivými. Sú to prosby naliehavé a o ich vypočutie sa dovoľávame trojnásobným volaním oného: Pane, zmiluj sa za každou z nich.

K./D.: Z celej duše a celej mysle svojej všetci úpenlive voláme.

Ľud: Pane, zmiluj sa.

K./D.: Všemohúci Pane, Bože otcov našich, prosíme ťa -- vyslyš nás a zmiluj sa nad nami.

Ľud: Pane, zmiluj sa.

K./D.: Zmiluj sa nad nami, Bože, podľa prevelkého milosrdenstva tvojho — prosíme ťa vyslyš nás a zmiluj sa nad nami.

Ľud: Pane, zmiluj sa (opakuje trikrát).

K./D.: Modlime sa aj za Svätého otca nášho, veľkňaza všeobecnej. Cirkvi Pavla VI., za nášho otca biskupa ..., otca ordinára ..., za našich duchovných otcov a za všetkých našich bratov v Kristu.

Prosíme ťa, Pane, aj za tu prítomných ľudí, ktorí od teba očakávajú veľké a hojné milosti, za našich dobrodincov a za všetkých kresťanov.

Kým ľud spieva prosbu o zmilovanie, kňaz sa potichu modlí: Pane, Bože náš, prijmi túto vrúcnu prosbu svojich služobníkov, zmiluj sa nad nami podľa prevelkého svojho milosrdenstva a zošli svoje dobrodenia nám i všetkým tvojim ľuďom, ktorí čakajú na tvoje zľutovanie.

Lebo ty si milosrdný a láskyplný Boh náš a my ti slávu vzdávame — Otcu i Synu i Svätému Duchu, teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud na záver tejto prosebnej časti odpovedá opäť — Amen.

Pri liturgii za zomrelých sú úpenlivé prosby a ich záver vlastné a vzťahujú sa na zomrelých, za ktorých sa svätá liturgia slúži. Poznáme ich najmä z liturgickej praxe všedných dní a slúžilo sa obyčajne v čiernom smútočnom liturgickom rúchu. Pre úplnosť textovej výstavby liturgie uvádzame ich na tomto mieste a ich bližšie povšimnutie si, nám opäť napovie niečo z našej viery v posmrtný život a z našej nádeje na zmŕtvychvstanie. No a láska je tým každé naše konanie podmienujúcim faktorom, ktorý motivuje naše spomienky na zosnulých, ktorá všetko pretrváva a v jej znamení konáme aj svoje spomienky na mŕtvych.

K./D.: Modlime sa za večné odpočinutie duše zomrelého služobníka božieho (meno), aby mu boli odpustené všetky jeho hriechy — vedomé i nevedomé.

Ľud: Pane, zmiluj sa. (3x)

K./D.: Aby Pán Boh dal spočinúť jeho duši tam, kde všetci spravodliví odpočívajú.

Ľud: Pane, zmiluj sa. (3x)

Kňaz: Milosrdenstvo Božie, kráľovstvo nebeské a odpustenie všetkých jeho hriechov od Krista nesmrteľného kráľa a Boha nášho prosíme.

Ľud: Udeľ mu, Pane.

Kňaz: K Pánovi pomodlime sa.

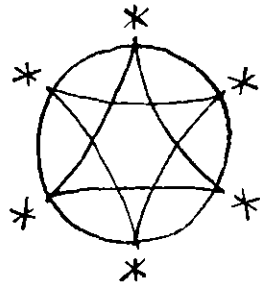
Ľud: Pane, zmiluj sa.

Kňaz: Bože duchov i všetkých telesných bytostí, ktorý si zvíťazil nad smrťou, premohol ducha zlého a daroval život celému svetu, ty sám — Pane — daruj pokoj dušiam svojich zomrelých služobníkov (mená) na mieste svetla, blaženosti

Tvoje narodenie, Bohorodička, Panna, radosť zvestovalo celému svetu. Lebo z teba zasvietilo Slnko Pravdy, Kristus Boh náš, ktorý zrušil kľatbu a dal nám požehnanie. Víťazstvom nad smrťou daroval nám život večný.

Tvojím svätým narodením, Najčistejšia, Joakim a Anna zbavili sa hanby bezdetnosti, Adam s Evou však smrteľného zániku. Svätia ho tvoji ľudia, pozbavení trestov za hriechy, keď ti volajú: Neplodná porodila Bohorodičku a životelku nášho života.

(Tropár a kondák na sviatok Narodenia Bohorodičky)

O zádušných sobotách

Príslušníci vyvoleného židovského národa čítali na významné sviatky mená svojich národných hrdinov, ktorí padli a obetovali svoje životy za svoj národ. Čítali ich z pamätnej knihy, ktorá bola vo veľkej úcte. Robili to preto, aby si uctili pamiatku mŕtvych a povzbudzovali živých k nasledovaniu príkladu týchto hrdinov vernosti k starozákonnému náboženstvu, v ktorom s toľkou úprimnosťou uctievali pravého Boha.

Takto vznikla spomienka na zomrelých. Za týchto verných synov národa a viery a spásu ich duší sa modlili k Bohu, aby ich uviedol do lona Abrahámovho. Po vzniku kresťanstva sa táto tradícia preniesla i do kresťanskej liturgickej praxe. Tu však dostala svoj kresťanský ráz a charakter. Pôvodná starozákonná pamätná kniha dostala grécky názov diptych, čo znamená dvojitú tabuľu. V diptychu boli na jednej strane mená žijúcich popredných predstaviteľov cirkvi a tých, ktorí sa neobyčajne zaslúžili o šírenie viery. Na druhej strane zase boli mená významných predstaviteľov cirkvi, ktorí zomreli. Týchto spomínali pri Sv. Liturgii a pamiatkou na túto prax je i dodnes zachovaná spomienka, v ktorej spomíname Sv. otca, biskupa, duchovenstvo, dobrodincov a zakladateľov chrámu a podobne. Dnes to prebieha v stručnejšej forme, lebo čítanie všetkých mien by veľmi predĺžilo obrady. Zaniklo čítanie mien zomrelých pri každej Sv. službe Božej. Ich čítanie a spomienku na nich preložili na niektoré dni v roku. V tejto skutočnosti tkvie základ zádušných sobôt, ktoré nazývame liturgicky už zaužívaným a známejším názvom. h r a m o t y.

(Dokončenie v bud. čísle.)

o. Vl. Petraško

a pokoja, kde niet viac bolesti, zármutku ani vzdychov. Odpusť im každý hriech, ktorého sa dopustili slovom, skutkom alebo myšlienkou, ako dobrý a láskyplný Boh, pretože niet človeka, ktorý by nezhešil za svojho života. A len ty si bez hriechu. Spravodlivosť tvoja zostáva spravodlivosťou na veky a tvoje slovo je pravda sama.

Lebo ty si vzkriesenie a život i odpočinutie zomrelých služobníkov tvojich, Kriste Bože náš, a tebe slávu vzdávame s bezpočiatčným tvojim Otcom, s presvätým, dobrým a oživujúcim tvojim Duchom — teraz i vždycky i na veky vekov.

Ľud: Amen.

Touto našou úvahou sme dospeli k záveru liturgie slova.

Z NÁŠHO ŽIVOTA

K BOHATÝM kultúrno-umeleckým sakrálnym pamiatkam, ktoré pochádzajú z dielne slávneho maliara Rombauera, patria aj niektoré obrazy v cirkvi v Cernine, okres Svidník.

Naše snímky predstavujú detaily z cárskych dverí v cerninskom chráme, ktorý bol z iniciatívy miestneho duchovného správcu o. Mikuláša Čečku reštaurovaný a pred nedávnom aj znovuposvätený.

60 ROKOV ŽIVOTA dožije sa dňa 4. septembra t. r. o. dr. Štefan Ujhelyi, t. č. správca fary v Belži pri Košiciach, ktorého naši čitatelia poznajú z mnohých príspevkov, uverejňovaných v našich časopisoch. Jubilatovi z úprímného srdca vyjadrujeme aj touto cestou hojnosť pevného zdravia, požehnanej radosti a srdečnú: NA MNOHAJA I BLAHAJA LJETA!

OTEC BISKUP dr. Bazil H o p k o požiadal redakciu našich časopisov Blahovistnik a Slovo, aby aj na stránkach týchto časopisov mohol vyjadriť svoju úprimnú vďačnosť za všetky dobrožičenia, ktorých sa mu dostalo pri príležitosti jeho strieborného biskupského jubilea.

Ďakuje z úprímného srdca a žehná všetkým, ktorí mu osobne alebo prostredníctvom pošty blahoželali. Opäťuje aj touto cestou z hĺbky svojho srdca úprimné poďakovanie Otcovi ordinárovi, kňazstvu, bohoslovcovi, veriacim, redakcii gr.-kat. tlače a všetkým, ktorí s úprimnosťou srdca spomenuli veľký deň jeho života. Prosí Všemohúceho Boha, aby na orodovanie Presv. Bohorodičky všetkým poželal v ich každodenných úsiloch, aby udelil celému svetu trvalý pokoj, našej spoločnej milovanej vlasti rozkvet budovateľských snažení a nám všetkým „mir, zdravije, na mnohaja i blahaja ljeta!“

Naším časopisom, ich spolupracovníkom, čitateľom a priaznivcom zo srdca žehná a sľubuje hojnosť svojich vrúcnych modlitieb.

PREDSEDA ZBORU KAT. ORDINÁROV SSR biskup dr. Róbert P o b o ž n ý, apoštolský administrátor rožňavský, zomrel v piatok 9. júna t. r. na úsvite sviatku Božského srdca a v stredu dňa 14. júna jeho telesné ostatky pochovali v krypte rožňavskej katedrály. Na pohrebných obradoch sa okrem iných cirkevných predstaviteľov zúčastnili aj náš Otec ordinár spolu s Otcom biskupom dr. B. Hopkom.

O dva dni neskôr pochovali v Českých Budějoviach miestneho sídelného biskupa dr. Jozefa H l o u c h a, ktorý zomrel v sobotu dňa 10. júna 1972. Pohrebu v Českých Budějoviach sa zúčastnil Otec ordinár so správcou pražskej gr.-kat. farnosti sv. Klimenta.

O. JOZEF ZELINSKÝ, správca gr.-kat. fary v Rudľove opustil dňa 18. júna t. r. rady služobníkov Božieho oltára. Pohreb zosnulého bol dňa 22. júna 1972 a pohrebné obrady za hojnej účasti spolubratov, príbuzných a veriacich vykonal Otec biskup.

Viečnaja jemu pamjať!

BANSKÉ — Sviatok apoštolských kniežat sv. Petra a Pavla, ktorým je zasvätený miestny farský chrám, oslávili veriaci tejto farnosti Vranovského okresu bohatou prítomnosťou na archijerejskej Sv. Liturgii a kázni Otca ordinára. V závere slávnostných bohoslužieb Otcovi ordinárovi za návštevu farnosti a účasť na chrámovej slávnosti poďakoval miestny duchovný správca o. arcidekan A. Minčík.

BARDEJOV — Každoročnú chrámovú cirkevnú slávnosť patrónov bardejovskej cirkvi oslávili miestni veriaci účasťou na slávnostných bohoslužbách, ktoré v bardejovskom gr.-kat. chráme slúžil o. arcidekan František Dancák z Hrabského. Slovo Božie kázal okresný dekan o. Štefan Simko.

FULIANKA — Svoj chrámový sviatok uctili veriaci tejto svojráznej gr.-kat. farnosti v prvú júlovú nedeľu veľmi peknou účasťou na slávnostnej nedeľnej Sv. Liturgii, ktorú slúžil za asistencie okresného dekana o. Gabriela Stavrovského vedúci redaktor dr. Emil Korba z Košíc, ktorý sa k prítomným veriacim prihovril aj povzbudzujúcou kázňou.

KOŠICKÝ KLEČENOV — Dňa 22. júla t. r. dožil sa svojej životnej šesťdesiatky duchovný správca tejto farnosti o. Vladimír P e t r a š k o, rodák z Kalodného, známy čitateľom našich časopisov Slovo a Blahovistnik svojimi informatívnymi príspevkami, najmä z oblasti našej liturgie. Jubilatovi vyjadrujeme aj touto cestou radostné a požehnané mnoholietstvo!

VISLANKA — Krátko po radostnom prvom sv. prijímaní tejto farnosti pred koncom škol. roku s úprímnym súcitom a spolucitacou účasťou na rodičovskej bolesti, rozlúčili sa miestni občania s 13-ročným snaživým žiakom Jozefom Š u l í k o m z Vislanky, ktorý, ako nám vo svojom liste redakcii našich časopisov napísal duchovný správca farnosti o. M. Stanko, bol aj vzorným a horlivým miništrantom v miestnej cirkvi. Viečnaja jemu pamjať!

UZAVIERKA tohto čísla skončila dňa 10. júla 1972. Upozorňujeme vážených prispievateľov, že uzáverka je 7 týždňov pred vydaním čísla. Toto časové vymedzenie sa vzťahuje predovšetkým na drobné správy zo života jednotlivých farností. Časové príspevky k jednotlivým sviatkom, výročiam a príležitostiam posielajte aspoň 2 mesiace vopred.

Príspevky do Blahovistnika a Slova posielajte na adresu redakcie do Košíc, Moysešova ul. 50.

VYSVIACKA našich tohoročných absolventov Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty v Bratislave a Litoměřiciach, prebiehala v prešovskej katedrále v poslednú júnovú nedeľu za mohutnej účasti príbuzných našich novokňazov a veriacich.

Vysviacku vykonal Otec biskup dr. B. Hopko a slová povzbudzujúceho odhodlania do nastávajúcej dušpastierskej činnosti tých to novokňazov predniesol Otec ordinár J. Hirka.

V nasledujúcich nedeliach, 2. a 9. júla t. r., prebiehali primičné Sv. Liturgie tohoročných novokňazov, ktoré sa prevažne usku-točnili v ich rodných obciach alebo miestach ich terajšieho trvalého pobytu.

Naším milým novokňazom prajeme pri štarte do kňazského života a práce v duchovnej správe našej eparchie hojnosť vytrva-lej sily, vernosti a nezlomnej lásky k Bohu, ktorý ich pre túto vznešenú službu vyvolil i ľudu, z ktorého vyšli a ktorému majú verne slúžiť v jeho duchovných i časných potrebách!

VĎAČNE SPOMÍNAME...

Pred piatimi rokmi — 16. septem-bra 1967 — zomrel vzácny kňaz, niek-dajší trebišovský arcidekan o. Voj-tech Dudič, s ktorého menom sú spojené mnohé snaženia gréckokatolíkov.

O. Vojtech Dudič sa narodil 16. ap-ríla 1883 v Pustom Cemernom pri Michalovciach a pochádzal zo zná-mej kňazskej rodiny. Po skončení gymnaziálnych štúdií počúvol vola-nie Majstra a dal sa na štúdium teo-lógie. Kňazskú vysviacku prijal v roku 1906 v Užhorode. Ako kaplán pôsobil v Mukačeve a ako farár v Lastomíri (1912—1914), vo Vojčiciach (1914—1936) a nakoniec od roku 1936 v Trebišove.

Všade, kde pôsobil, zanechal po sebe najkrajšie výsledky nielen sve-domitej a horlivej kňazskej práce, ale predovšetkým pamiatku priklad-ného kňazského života. Patril k skromným, tichým, ale húževnatým kňazom, ktorí okrem svojich kňaz-ských povinností sa venovali práci na povznesení sociálnej a kultúrnej stránky ľudu. Tak vyznievala jeho práca v kultúrno-náboženskej usta-novizni v Jednote sv. Cyrila a Me-

toda, ktorej bol po o. Jozefovi Zor-vanovi jej druhým predsedom i jeho záslužná činnosť vo vojnových i po-vojnových časoch v radoch červeno-križských pracovníkov. S jeho du-chovnými myšlienkami sa čitatelia stretávali aj na stránkach našich ka-lendárov a časopisov.

S menom o. Vojtecha Dudiča je však najviac spojené účinkovanie v Trebišove, kde vyoral hlbokú brázu v starostlivosti o duchovné potreby veriacich, čo sa okrem iného preja-nilo v nevšednej starostlivosti pri zveľadovaní božieho chrámu. Po pre-chode frontu dáva sa spolu s veria-cimi do veľmi potrebnej práce na oprave farského chrámu a svojim osobným príkladom — časť svojich ú-spor venoval na stavbu hlavného ol-tára — povzbudzoval veriacich. Vý-sledkom tohto snaženia je dnešný krásny trebišovský chrám. Počas jeho účinkovania bol 8. decembra 1947 posvätený aj bočný oltár Matky Ustavičnej Pomoci ako vďaka za šťastné prežitie vojnové roky.

Telesné pozostatky tohto šlachet-ného kňaza odpočívajú na cintoríne sv. Rozálie v Košiciach, kde je aj hrob jeho predchodcu v úrade deka-na — farára v Trebišove o. Izidora Saxuna. Odporúčajúc do modlitieb dušu tohto kňaza, volajme často tro-pár: S duchmi zomrelých spravodli-vých daj odpočinutie, Spasiteľu, duši služobníka svojho o. Vojtecha a, do-žič mu blaženého života u teba, kto-rý nás miluješ...

(Š. U.)

Dňa 27. SEPTEMBRA bol by sa dožil životnej šesťdesiatky jeden z najaktív-nejších našich prispievateľov, horlivý duchovný syn sv. Alfonsa a predsedu Diecéznej liturgickej komisie slov. sek-

cie O. JÁN ĎURKAŇ, naposledy správca fary v Malých Zálužiciach. Smrť dňa 28. januára t. r. ukončila jeho plodný život.

V archíve našej redakcie máme po-sledný list zomrelého zo dňa 13. janu-ára t. r., ktorý napísal niekoľko hodín pred svojim prevezením do nemocnice, odkiaľ sa už nevrátil ako živý. Zosnulý O. Ján Ďurkaň ho napísal ved. redak-torovi dr. Emilovi Korbvi a v ňom úprimne, akoby v predsmrtnej predtu-che priznáva sa k svojim veľkým pra-covným plánom i k vážnemu zdravot-nému stavu:

„Texty pre zborníček plánujem vyho-toviť do konca februára, najneskoršie marca, ak má Pán neodvolať do toho času. Som vážne chorý na srdce. Mám nad 200 tlak. Nedá mi dýchať pri chôdzi. Nevládzem dôjsť do cerkvi a te-raz už ustavične i v klude cítim bolest-ný tlak v hrudníku a nedá mi spať na posteli. Lieky nezaberajú. I teraz s bo-lesťami píšem. Po obede má prísť ku mne lekár-odborník...“

S vďačnou úctou spomíname nedo-žitú 60. narodeninu zomrelého o. J. Ďurkaňa a prosíme Všemohúceho Boha za blažený večný pokoj jeho šľachetnej duše.

z kresťanského sveta

Pavol VI. kňazom – bývalým väzňom koncentračných táborov

Ešte v júni tohto roku prijal Svätý otec Pavol VI. na osobitnej audiencii 14 talianskych kňazov, bývalých väzňov koncentračných táborov z čias druhej svetovej vojny. Vo svojom prejave, ktorý im adresoval výslovne, okrem iného zdôraznil:

...ešte toho máte veľa čo povedať svetu, ktorý – zdá sa – zapomína na poučenia vyplývajúce zo smutných dôsledkov poslednej svetovej vojny. Svedectvo vášho utrpenia môže prisieť k uvedomeniu si ľudského bratstva v mysliach ľudí, obnoviť túžbu po pokoji a povzbudiť predovšetkým mladých do aktivity a práce, ktorej cieľom je v záujme ľudskosti prekonať nenávisť a pýchu, pretože pri ich nezvládnutí môžeme očakávať len ich trpké plody, ktoré ste už raz s toľkými nevinnými spolu okúsili ...“

V LIPSKU (NDR) vychádzajúci časopis *Tag des Herrn* uverejnil toto vyhlásenie kardinála Alfrinka: „Cirkev nesmie byť zápasiskom konzervatívcov a progresivistov, hierarchie a laikov, predstavených vatikánskych úradov a predstavených miestnych cirkví. Cirkev musí byť miestom vzájomnej dôvery, ktorá umožní dialóg.“

DR. ST. MATZENBERGER, ktorý v druhej svetovej vojne oslepol a odvtedy s mimoriadnou silou vôle s jedinečnou pamäťou študuje problémy mieru, vydal vo Viedni knihu *Od etiky mieru po mierovú politiku*, v ktorej jedinečne zhrnul aj mierové stanoviská, ktoré možno nájsť v dokumentoch II. vatikánskeho koncilu.

VYŠE 100 KŇAZOV zo všetkých kútov Čiech a Moravy navštívili Lidice a poklonili sa pamiatke nacistami zavraždených. Pri tejto príležitosti položili k lidickému pamätníku kyticu kvetov s nápisom na stuhe: „Nikdy nezapudíme!“

ARCIBISKUP T. J. COOKE z New Yorku, počas stretnutia na univerzite v Niagare, podporil mierovú iniciatívu OSN, vyzývajúcu zakončiť vojnu vo Vietname.

BISKUP BETAZZI z talianskeho mesta Ivres, zúčastnil sa na protestnom pochode prepustených robotníkov, pri ktorom bola prerušená doprava na diaľnici Turín-Ivres. JUHOAFRICKÁ RADA CIRKVI odsúdila brutálne policajné metódy, ktoré pri nedávnych protestoch použili orgány Juhoafrickej republiky. Rada cirkví podrobila kritike aj rasovú segregáciu, ktorá bola príčinou týchto demonštrácií.

KAT. MIEROVÉ HNUTIE v Maďarsku, ako vyhlásil prof. dr. I. Timko, gr.-kat. generálny vikár a dekan maďarskej bohosloveckej akadémie, poskytne aktívnu pomoc v Paríži a Bejrute začiatku hnutiu Kresťania za Palestínu a zúčastní sa na každej akcii, ktorá sa rozvíja proti vietnamskej vojne.

Pre tretí svet

Na 3. konferencii, venovanej obchodu a rozvoju – UNCTAD, ktorá sa konala v Santiagu v Chile, sa zúčastnilo aj 5 predstaviteľov Pápežskej komisie „Spravodlivosť a pokoj“ pod vedením arcibiskupa Torella, ktorý na jednom zo zasadnutí okrem iného povedal: „Sme si vedomí, že vyjadrujeme tu pocity miliónov kresťanov presvedčených, že viera ich zaväzuje k prekonaniu národného a osobného egoizmu pre vybudovanie spravodlivejšieho, solidárnejšieho a bratskejšieho sveta. Naša delegácia chce byť v prvom rade zástancom a tlmočníkom tých, čo najviac potrebujú, chudobných národov a spoločenských tried, ktoré vo svojich krajinách sa nezúčastňujú spravodlivo na prospechu, ktorý prináša rozvoj.“

Na tlačovej konferencii arcibiskup Torella povedal, že Apoštolská stolica je pripravená poskytnúť podporu rezolúciám, ktoré prijme 3. zasadnutie OSN o rozvoji a obchode. Dodal, že v živote krajín Tretieho sveta môže sa odohrať významný

pokrok iba vtedy, keď nastanú hlboké premeny v štruktúre rozvinutých krajín, teda v zmene spoločenského a hospodárskeho poriadku.

Jednou vetou

Pavol VI. prijal na audiencii profesorov pápežskej univerzity Gregoriána pri príležitosti 400-ročného jubilea tejto vysokej školy – V Solnohrade oslávil svoje 80. narodeniny arcibiskup Rohrer, ktorý pred 4 rokmi požiadaval o penzionovanie a odvtedy sa nezúčastňuje na verejnom cirkevnom živote – V Nagasaki vyhlásili starý katolícky seminár z r. 1875 za národný pamätník – Poľskí biblisti mali v prvej polovici júna t. r. celopofský kongres, ktorý sa uskutočnil v Krakove – Prvý chrámový obraz bl. M. Kolbeho v Maďarsku pred nedávnym posvätili v budapeštianskom chráme sv. Rity – V Sotosalvas (Španielsko) postavili pomník pápežovi Jánovi XXIII. – Sv. Otec prijal žiakov protipožiarna školy – Etika novinárskeho povolania má byť témou najbližšieho svetového kongresu kat. tlače – V Salzburgu začínajú prípravy na oslavu 1200-ročného jubilea tamojšieho dómu, ktoré vyvrcholia v r. 1974 – Sv. Stolica a republika Sudán nadviazali diplomatické styky – Vo veku 83 rokov umrel kardinál José Garibi y Rivera z Mexika – V Niepokalanowe, v chráme otcov františkánov, bola v nedávnych dňoch slávnosť dňa modlitieb bývalých väzňov hitlerovských koncentračných táborov – 115. nástupcom sv. Františka z Assisi sa stal 38-ročný O. Vitale Bommarco – Tendencia socializácie, Marxizmus a jeho ideologický rozvoj a Aktuálne sociologické smery – to boli témy referátov na plenárnom zasadnutí argentínskej biskupskej konferencie, ktorá prebiehala pod heslom Cirkev a jej zodpovednosť vo svete. – Mesto Bodö (Nórsko) tohoročnú cenu za kultúru prideliť dominikánskym sestričkám za ich prácu na poli starostlivosti o deti – Vo Viedni pripravujú na jeseň konferenciu docentov a profesorov kat. katechetiky – Biskup dr. Fr. Tomášek, apošt. administrátor pražský oslávil na sviatok slovanských vierozvestov t. r. 50 rokov kňazstva.

Arcibiskup CASAROLI o probléme odzbrojenia

Známy cirkevný činiteľ, arcibiskup Casaroli, vo svojom prihovore k diplomatickému zboru, akreditovanému pri Svätej Stolici venoval svoju pozornosť problému odzbrojenia. Potvrdil, že Svätá Stolica rovnako ako iné štáty pokladá problém odzbrojenia za palčivý, a povzbudzuje preto všetkých ľudí dobrej vôle aj politikov do aktivity na tomto poli.

Arcibiskup zdôraznil, že Svätá Stolica neprestáva hlásať zásady morálky, pritom však rovnako vyslovuje svoju podporu všetkým konkrétnym iniciatívam, ktoré podnikajú medzinárodné inštitúcie vo veci odzbrojenia. Zložitost morálneho aspektu na problém odzbrojenie je Cirkvi známa. A ľahké je prihlásiť sa k zásadám, ktoré získavajú jednoznačný súhlas všetkých ľudí, no oveľa ťažšie je zabezpečiť ich uskutočňovanie. Preto podľa názoru Svätej Stolice problémy odzbrojenia treba vidieť vo všetkej ich komplikovanosti a v kontexte s ostatnými úlohami, ako je napr. činnosť medzinárodných inštitúcií zabezpečujúcich pokoj na svete a podobne.

Usmernenie činnosti medzinárodných organizácií môže vyvolať vhodné podujatia za účelom upevnenia pokoja, zbavenie sa strachu z hrozacej vojny, ktorá by mohla zničiť všetko, čo ľudstvo dosiahlo svojím poctivým úsilím a namáhavou prácou. (Podľa Stowa powszechnego 145/72)

Cesta duchovného detstva svätice s ružami

Duše, ktoré trvale konajú pod vplyvom Ducha Sv. a jeho darov, zvlášť daru zbožnosti, kráčajú rýchle po ceste duchovného detstva. Táto cesta bola tak živo zdôraznená v poslednom čase spismi a príkladom sv. Terézie z Lisieux. Pozostáva v doslovnom plnení náuky svätého Jána: že sa dieťkami Božimi menujeme, a nimi sme. (1 Jn 3, 1).

1. Po je m. – Darom zbožnosti Duch Svätý učí dušu žiť,

ako sa patrí na dieťa v kruhu svojej božskej rodiny, blízko Boha, svojho Otca, a Márie, svojej Matky, s Kristom, svojim božským bratom, a v spojení so všetkými anjelmi a svätými v nebi. Cesta duchovného detstva neuberá nič na požiadavkách náuky Cirkvi o práci nad vlastnou dokonalosťou, ona len odstraňuje neúčinné dodatky a zbytočné komplikácie.

Pre duše dobrej vôle sa táto cesta zhrňuje do troch bodov:

a) Jej základom je, z jednej strany, pohľad na vlastnú neschopnosť k dobrému a z druhej strany pohľad na nekonečnú otcovskú Božiu dobrotu.

b) Jej podstatným znakom je vrúcna láska k Bohu, plná synovskej dôvery.

c) Jej dôsledkom je úplná odovzdanosť do Božej vôle, úprimná a učenlivá ochota jednak uspokojiť i najmenšie Božie želanie, jednak prijať s ochotou všetky obety, ktoré Boh bude požadovať.

Všetky duše, ktoré majú tieto tri predpoklady, kráčajú po ceste duchovného detstva, nie síce vždycky rovnakým krokom, pretože tieto tri predpoklady sa môžu a majú s Božou milosťou zdokonaľovať.

Z tejto náuky plynie záver, že všetky duše dobrej vôle môžu sa snažiť dospieť po nej k dokonalosti, nech už sú neučené alebo učené, nevinné alebo kajúce, ponorené do svetských záležitostí alebo ukryté v tichom duchovnom zátíši.

Poslanie svätice s ružami je práve v tom, aby vyzývala všetky úprimné a pokorné duše sledovať túto cestu. Keď ju Cirkev kanonizovala, schválila túto cestu.

Ti, čo pisali o svätej Terézii a jej duchovnej ceste sa právom úmyselne zamerali na to, aby varovali duše pred veľkými úskaliami na tejto ceste, zvlášte pred tým, aby sa z náuky svätice nepamätalo iba na jej ružovú stránku, zdanlivo ľahkú, a nezanedbávala sa stránka strohá, totiž úplné zabudnutie na seba samého, radostné prijímanie obetí, sebazapieranie, aby sme sa tým dokonalejšie prispôbili Božej vôli.

2. Deformácie. — Keď čítame niektoré spisy o sv. Terézii, môžeme sa pýtať, či ich autori mali vždycky dostatočný pohľad na odlietky a či namiesto toho, aby vykládali túto cestu, ju prakticky v dobrej viere, neanulovali alebo nezmenšili dosah posolania, aké alebo zverilo tejto svätici.

a) Tak, po prvé, aby sa odstránilo v dušiach každé nebezpečenstvo ilúzií, tvrdia, že svätica vykonala všetku namáhavú prácu, ktorú od každej duše vyžaduje kresťanská askéza. Toto tvrdenie je však nedostačujúce a dvojznačné. Necháva v tieni opravdivú prácu na ceste duchovného detstva. Veď jestvuje naozaj dvojaký spôsob, ako vykonať túto prácu: Buď duša sama vezme riadenie vlastnej činnosti do svojich rúk, ale v plnom podriadení sa Bohu a jeho milosti, alebo svoju vlastnú činnosť podriadí činnosti milosti a prispôbi sa úplne želaniu Božiemu, jeho prítomnému alebo budúcemu zariadeniu, nech je príjemné alebo bolestné.

Len táto posledná činnosť bola charakteristickou pre milú sväticu s ružami a je takou pre duše, ktoré chápú túto cestu svätice.

b) Je snaha predchádzať nebezpečenstvu ilúzií pre duše, ktoré budú čítať, ako sv. Terézia popisuje svoj vlastný duchovný život, a ktoré sa budú snažiť nasledovať tento sugestívny príklad života. Preto spisovatelia dôrazne upozorňujú, že v živote svätice utrpenia, sebazápor, skúšky a kríže neboli menšie a nebolo ich menej, ba dokonca boli väčšie a bolo ich viac ako v živote druhých svätých.

To je správne. Ale aby sme nefalšovali pojem tejto cesty a ponechali k nej prístup, podľa výslovného želania, ktoré sv. Terézia toľkokrát vyslovila, pre všetky duše pokorné, dôveryplné a učenlivé, načim poznamenať, že svätosť sv. Terézie nezáležala tak v ťažkosti alebo v množstve jej skúšok alebo jej utrpení, ale v jej detinskej poddajnosti prijímať zruky Božej všetko.

Predpokladajme, že by jej Boh dal menej krížov, ale viac pokory, lásky a dôvery, svätica by sa bola stala ešte svätejšou. Či vari nepovedala sama, že keby Boh našiel dušu ešte menšiu ako je ona, že by takej duši Boh udelil ešte viac milosti, ako dostala ona?

c) Napokon nejdete z čitateľov spisov sv. Terézie ľutoval, keď videl, že sv. Terézia užíva výrazy ako napr. „dávať sa niešť“, „dávať sa unášať v náručí Božom“, keď videl, že Boha užíva ako božského výťahu, aby rýchlo a bezpečne vystúpila na vrchol dokonalosti.

Nezdá sa azda, že takéto výrazy poukazujú na prílišnú snalosť a že pre nejednu dušu by mohli znamenať výzvu k lenivosti?

Ak by naozaj sa vyskytli duše, pre ktoré by takéto výrazy boli kameňom úrazu, vtedy by bolo potrebné upozorniť ich na to, že pod zdaním veľkej snalosť sa skrývajú strohé pravdy.

EKUMENIZMUS

SV. OTEC PAVOL VI. pri audiencii, ktorej sa zúčastnili aj niekoľko budhistických mniši, sa vo svojom prihovore dotkol zásad viery budhizmu a konštatoval, že budhistická myšlienka po dlhé veky s veľkou vážnosťou a sústredenosťou usilovala sa primerane pochopiť najhlbšie tajomstvá obostierajúce bytie človeka. Hovoriac o vzťahoch Cirkvi k budhizmu, zdôraznil hlbokú úctu katolíkov k duchovným, morálnym, sociálnym a kultúrnym hodnotám budhizmu.

VO WESTMINSTERSKEJ KATEDRALE bola ekumenická hodina modlitieb za Severné Írsko, o ktorej časopis Times napísal, že také niečo ešte nebolo v anglických cirkevných dejinách. Kardinál Heenan k tomu povedal: „Keby ľudia v Ulstere vedeli spoločne sa modliť, vtedy by vedeli aj spoločne žiť.“

STUDIJNÝ SEMINÁR V ARDE trval osem dní a zúčastnili sa ho okolo 150 katolíkov a protestantov, ktorí sa spoločne zaoberali problémami prekladu Pisma sv. do afrických jazykov.

BILLY GRAHAM, populárny baptistický kazateľ v Spojených štátoch, za svoju ekumenickú činnosť bol vyznamenaný medzinárodnou františkánskou cenou.

V BULHARSKU vlní protestantskí, ortodoxní a katolícki teológovia spoločnou prácou sa rozhodli pripraviť nový preklad Nového zákona a žalmov, ktorý má vyjsť do jedného roka.

V KIGALI (RUANDA) benediktíni a taizskí bratia zriadili ekumenickú spoločnosť pod názvom Kigalské ekumenické bratstvo.

V MENE KREŠŤANSKEJ MIEROVEJ KONFERENCIE privítal jej predseda metropolita Nikodim a generálny sekretár dr. K. Tóth dohody o obmedzení strategických zbraní, ktoré podpísali vedúci predstavitelia ZSSR a USA v Moskve.

J. TEPLETON, založil „náboženskú cenu“, ktorú každý rok má dostať príslušník niektorého vierovyznania, ktorý sa zaslúžil o prehlbenie ľudských znalostí a lásky k Bohu.

„NA ADRESU LAIKOV, ktorí často trpkó vyčítajú kňazom nedôveru a neochotu k spolupráci, je treba povedať, že kňazi majú veľa smutných skúseností. Mnohí z veriacich sa pripravili o dôveru sami. Počul som nie raz o „farských poradcoch“, ktorí kňaza nielen zdržovali, ale priamo tyranizovali. Inokedy prídu veriaci s množstvom dobrých námetov, ale každý z nich aby realizoval iba kňaz.“

Čo nám niekedy chýba, to nie je vždycky iba doľadá vôle. Je to aj poriadok, podriadenosť.“

(J. Caha v ČKN — č. 24/1972, str. 5)

„Dať sa Bohu a vo všetkom sa mu odovzdať, dávať sa unášať v náručí jeho božskej vôle“ a podobné výrazy — vyžadujú väčšie hrdinstvo a sebazaprenie ako riadiť svoj duchovný život sám. Keď sa volá kto dáva unášať v Božej náručí ako sv. Terézia, dáva tým súhlas, aby ho Boh niesol všade, kde chce.

V tomto pokornom akte vôle tvora, ktorým sa spojuje s každou vôľou Božou, prítomnou alebo budúcou, príjemnou alebo nepriemnou, je nielen hrdinstvo, ale aj činnosť, ba viac činnosť pravej, intenzívnej, s dosahom do večnosti, než koľko jej je v akomkoľvek prirodzenom hnutí.

Výrazom dôveryplného odovzdania sa a detinskej nežnosti, aké používa sv. Terézia, ju naučil sám Boh, ktorý už v Starom zákone povedal: „V lone vás budú varovať a na kolenách vás budú láskaf. Ako keď niekoho matka teší, tak budem ja tešiť vás a v Jeruzaleme budete potešení“ (Iz 66, 12—13).

„Hľa, Pán, Jahve, prichádza...“ hľa odmena jeho je s ním... Ako pastier pasie si stádo, do náručia berie, baránky do lona dvíha, tie, čo pridávajú, vodi“ (Iz 40, 10—11 — Por. tiež Iz 46, 3—4).

(Poľda P. J. Schrijversa — dr. J. Mastiliak)

NEBUĎME HORLIVÍ V ZLOM

Bolo to dávno. Blízko chrámu Božieho býval chlap v mužnom veku. Bol už v invalidite, lebo bol ťažko chorý na srdce.

Sťažoval sa mnohým:

Neviete si predstaviť, aká to pre mňa bolesť. Bývam pár krokov od domu Božieho a nemôžem sa zúčastniť na bohoslužbách. Keď počujem tie krásne spevy a ja musím sedieť doma, neraz si zaplačem.

Ľudia mu uverili, poľutovali ho, ale len nakrátko.

Tento človek sa povadil so susedom, tvrdil, že bol urazený až do kostí. Zahorel pomstou. Išiel ho žalovať do mesta. Autobusy nechodili, na vlak mal asi dva kilometre. To ho neodradilo, pustil sa na cestu, hoci občas mu prišlo zle, takže so musel ohliadať, kde by si sadol a odpčinul. Ako sám tvrdil, neraz myslel, že je už po ňom.

A šiel neraz, navštevoval fiškála, nosil mu posledné peniaze, len aby čo najlepšie podkúril svoj mu susedovi.

Ale súd prehral.

Apeloval, zas chodil, cestou sa zastavoval, chytal sa za srdce. Neľutoval zdravie ani peniaze, aby do siahol svoj cieľ.

A prehral zas.

Odvtedy už len živoril, nič ho netešilo až náhla smrť urobila koniec jeho životu.

Nebudme horliví v zlom, taká horlivosť škodí druhým a neraz aj nám. Budme horliví v dobrom. Tým pomôžeme i bližným i sebe.

VÁŽME SI VLASTNÉ SLOVÁ

Rozprával to istý už nebohý pán biskup.

Prišla k nemu deputácia z jednej farnosti a prudko sa dožadovala, aby ich duchovný otec bol ihneď preložený.

A čo zlého urobil, — pýtal sa pán biskup, — ja ho poznám ako statočného kňaza.

Len teraz sa doňho pustili všetci členovia deputácie. Jeden pred druhým ho maľovali najčiernejšími farbami. Východisko bolo podľa nich len jedno: aby ich opustil. Je to vraj želanie všetkých veriacich bez výnimky.

Len čo odišla deputácia, prišiel žalovaný duchovný otec.

Keď mu biskup vylíčil sťažnosť deputácie, bol veľmi prekvapený.

Čo myslíte, — pýtal sa biskup, — akoby som mal zariadiť, aby som vám neublížil a veriacich uspokojil.

Ak ráčite mať prázdnu faru, bez slova sa presta-hujem.

Prázdna fara bola a otec biskup mu ihneď napísal dekrét.

Kňaz prišiel domov a začal baliť. Zbadali to veriaci a prekvapení sa pýtali, čo to znamená.

Chcem, aby tu bol pokoj — odpovedal im.

Neporozumeli, nuž vysvetlil im to.

Na druhý deň prišla tá istá deputácia znovu na biskupský úrad a jej vedúci rozhorčene začal:

Pán biskup, čo to robíte? Vy dáte na reči niekoľkých jazykov, čo nám ošpinili nášho duchovného otca?

Ja som dal na vaše reči, — odpovedal biskup.

Nuž my v mene všetkých veriacich prosíme, aby ste nám ponechali nášho duchovného. Ved' ak by odišiel, nikdy my viac takého dobrého mať nebudeme.

Teda to už nie, — odpovedal rázne pán biskup. — Prv než ste sa rozhodli žalovať, mali ste zvážiť každé svoje slovo.

Áno, skôr než by sme na niekoho dačo žalovali, zvážme každé svoje slovo, aby sme ním neublížili nevinnému a aby azda to raz nemrzelo aj nás samých.

BLAŽENÍ POKOJAMILOVNÍ

Bola pozdná jar, slniečko krásne svietilo, príroda bola v rozkvet, najlepši čas na rojenie včiel. Traja susedia vedľa seba zaoberali sa včelárstvom a všetci dávali pozor, aby im roj neulietol.

Dolnému z nich vyletel roj včiel. Všetci členovia rodiny pochytili slamené vechce, namočili do vody a rozprskovali ju, aby roj prinútili zostať doma. Ale márne, roj sa dostal do dvora stredného suseda a tam sa usadil na strome.

O chvíľu vyrojili sa včely stredného suseda a hýbaj rovno k spomenutému roju, s ktorým splynuli v jediný veľký chumáč včiel.

Nešťastie bolo, že títo dvaja susedia nežili v najlepšej zhode. Vyprávali síce, ale len tak cez zuby a navzájom si závideli každý úspech.

Ja ti dám roj včiel, len mi nechaj zobrať tento spoločný roj, — povedal dolný sused prostrednému.

Nechcem, — znela odpoveď, — ja som tvoje včely tu nevolal, nemal si ich tu pustiť.

Načúval ich rozhovoru vyšný sused a hovoril:

Len sa nepovaďte, veď včely rozum nemajú, nuž majme ho my. Ja dám po roji jednému i druhému, tento si vezmem sám a bude všetko v poriadku.

Pristali a žili všetci v pokoji.

Usilujme sa byť rozumní, pochopme jeden druhého a vtedy budeme žiť navzájom v pokoji.

OPRAVDIVÁ VEĽKOSŤ

Keď som bol chlapec, u susedov žil staručký dedko. Mal biele vlasy, na nohách bačkory, ktoré si sám šil, na sebe košeľu, ktorá bola vyšívaná na hrudi i na koncoch rukávov. Sedával na priedomí. Ja som si prisadol a on mi vyprával zážitky zo svojej mladosti.

Bolo to dávno, — prihovril sa mi, — v našej obci žili dvaja zámožní gazdovia. Jeden sa volal Mišo, druhý Ďuro; prvý býval na vyšnom konci, druhý na nižnom. Stále súťažili, ktorý z nich bude mať lepšiu úrodu. A nielen oni, obidvaja mali tretinkárov, kopníkov a žencov. Tretinkári za tretinu okopovali jari-

nu, najmä zemiaky a kukuricu; kopníci za štvrtu kopu pokosili i pohrabali seno a ženci za desiaty kríž zožali obilie. Už v jeseni, keď oziminy poschádzali, jedni i druhí pozerali, či sú krajšie. A na jar keď zrno hnalo do klasu, už sa vedelo, kto zvíťazí či mišovci alebo Ďurovci.

Jedného roku bolo už isté, že najviac obilia nien v obci, ale i na okolí bude mať Mišo. Nakládol vysoké stohy zbožia, ktoré bolo vidieť zďaleka.

Mišovci boli nadšení a keď stretli Ďurovca, spýtali sa ho uštipačne: Videl si tie stohy?

Bola zábava a na nej celá obec. Mišovci prekypovali radosťou. — Ale sme zvíťazili, pokrikovali.

Ďurovci spustili nosy.

Mišov syn Fero hodil zlatovku na cimbal Cigánovi a zvolal: — Čapáš pre mňa! — Všetci sa rozostúpili a urobili miesto v strede.

Fero tancoval čapáš, bil sa po sáre, vyskakoval akoby sa ani podlahy nedotýkal.

Každý ho obdivoval, dievčatá túžili, aby ich zavolať na tanec.

Vtom sa zvonku ozval výkrik: — Horí!

Nastalo zdesenie. Ľudia nevedeli, čo robiť. Hrnuli sa na dvere jeden ponad druhého, vyskakovali oknami, porozbíjali sklo, zranili sa.

Mišove stohy boli v plameňoch. Požiar sa začal šíriť a zachvátil úrodu susedov. Celoročná námaha viacerých vyšla nazmar.

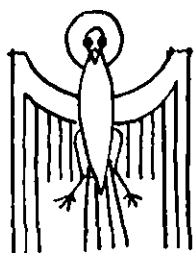
Uboľený pohľad mužov a žien upieral sa na miesta, kde z ich práce zostal len popol. Postihnutí ho polievali slzami.

Dlho sa nevedelo, ako vznikol požiar. Žandári vyšetrovali, ale nič nezistili.

Po rokoch, keď sa už na všetko, zabudlo, zomrel kdesi na okolí chromý žobrák, ktorý chodieval aj k nám. Keď skonával, priznal sa, že zapálil Mišovo zbožie za fľašu pálenky, čo dostal od Ďura.

Treba sa stať veľkým, — dokončil starček, — ale tak, aby sme tým každému osožili a nikomu neškodili.

Dr. Ján Bubán

RANO ČAKAM na električku. Stará žena zametá chodník a sťažuje si, že ju picha pod lopatkou. Chcem ju potešiť: „To Pán Boh dopúšťa takéto trápenia!“ A tu sa stane zrazu rozčúlenou: „Sám trpieť nechcel a mne posiela utrpenia?!“ S dokonalým úžasom namietam: „Ako to, že nechcel! Ved' trpel na križi!“ A ona na to: „Ale iba chvíľu — a ja trpím celý život!“ Nastúpil som do električky a len-len, že som nahlas nevyriekol: „Bože, tak teraz si to dostal!“ Bol som aj trochu nahnevany. Ľudia žiadajú od Boha všetko šťastie a On nemá právo žiadať ani trocha lásky.

(V. H. v ČKN — č. 24/1972, str. 6)

Dodnes zostal les za rodným mestom Jedlovcom
Po jedliach zdedil už iba ak to meno
Strctávam tam stromy svojho detstva
Nezostarli

Predbehli ma iba v raste

Keď nim kráčaš

V mlčiacej spomienke znovu oživa

dychtiace chvenie detských rokov

a svorku vybájených vlkov

vzápätí

vystrieda svorka vzrušujúcich spomienok

Chveješ sa listím týchto stromov

Dýchaš pľúcami vtáče toho lesa

Po plachej srnke na pokraji lesa

zostala v pamäti ešte dychajúca stopa

Nepriškrtila ju ani dávnosť chvíľ...

Slnečný koráb brázdí more nebeských výšok

Vesmírny prístav západu sa žiarivo kmitá v dial'avách

Až v tichom súmraku sa slnko vracia k svojmu domovu

Ako dieťa na zavolanie starostlivej matky

V kozube dozrievania zhasína zas jeden zrelý deň

Ale ešte je čas odísť

Ešte je čas zhasnúť

Čas šereho stmievania pride

Iste pride

Neponáhľajte sa s ustielaním

Všetko má svoj čas

I čas

Spominam na Gulbranssenovu trilógiu

o večne spievajúcich lesach

(azda preto, že som ju prvý raz čítal

práve v tóni týchto stromov)

Ozýva sa v nich

Ozýva sa v tebe

Ozýva sa v každom z nás

Najčistší hlas

súmravným šumom podvečera spieva

slastnú uspávkou rodných hrúd

Ktosi mi kedysi vravel:

Krásu stromu je v jeho korune

Úžitok v pladoch

a múdrosť v koreňoch

ktoré kotvia hlboko v zemi

Naša rodná!

Zovri korene vlastných detí v najvernejšom objatí

a v tichom šume súmravného usínania

(i v očarujúcom svite briezdenia)

laskyplne premeň toto stretnutie

na hrdý spev

O veľkosti a kráse Tvojho dozrievania!

(Snímka: J. Motulka — Text: E. Korba)

LÁSKA JE VIAC NEŽ PRIKÁZANIE

Kniha Bernharda Häringa *Láska je viac než prikázanie*, ktorú vlni vydala Česká katolícka Charita v Ústrednom cirkevnom nakladateľstve v Prahe, je myšlienkovy veľmi bohatá. Autor v nej vychádza z kresťanského Desatora a z reči na hore, ktorú povedal Spasiteľ pri príležitosti voľby dvanástich apoštolov. Všetkými dvadsiatimi kapitolami vinie sa základná myšlienka evanjelia — upevňovanie bratského spolunažívania, pochopenie a mierové snaženie. V nasledujúcom úryvku podávame poslednú časť III. kapitoly Prikaz lásky:

„Lásku vlastne nie je možné nariadiť, ako je možné nariadiť nejaký iný úkon. Keď si však prečítame kázeň na hore alebo Spasiteľovu reč na rozlúčku, nemôžeme pochybovať, že Boh lásku skutočne prikazuje. Aby sme pochopili pôdnosť prikazu, musíme si všimnúť, v akom zmysle prikazuje; že totiž ide o niečo omnoho väčšie ako o číre prikázanie.

Jánovo evanjelium dáva zvláštny dôraz na výšku a hĺbku tajomstva, na ktorom je prikázanie založené. Nemilovali sme my Boha skôr, ale najskôr miloval Boh nás. Neohlásil nám len navonok svoju lásku. Oznámil nám ju ako nový život. „Ja som vinič, vy ste ratolesti. Ak niekto ostáva vo mne a ja v ňom, ten prináša bohaté ovocie“ (Jn 15, 5). Láska je celkom osobná výzva pre slobodného človeka, skutočné prikázanie pre neho. Ale najprv je ponukou. Rozhodujúce je čo možno najvnútornejšie spojenie s Kristom, ono „zostávanie v ňom“. Čím viac ho vo viere prijímame, čím viac dôverujeme v jeho milosť a dívame sa na neho, tým samozrejmejšie je nám i prikázanie a tým viac šťastia nám dáva. Obraz prinášania plodov má v biblii centrálny význam. Ukazuje jednotu viery a morálky.

Druhý vatikánsky koncil vyzdvihuje výrazne toto hľadisko ako rozhodujúce i pre vedecký výklad kresťanskej morálky a v tom zmysle i pre hlásanie morálky. Kresťanská morálna náuka musí predovšetkým ukazovať vznešenosť povolania veriacich v Kristovi. Bytie a zatkotvenie v Kristovi umožňuje porozumieť povolaniu. Ďalej to znamená, že je treba ukázať „povinnosť v láske prinášať plod pre život sveta“ (Dekrét o výchove kňazov, čl. 16).

Prakticky sa bude tento základný vzťah v našom živote prejavovať pokornou modlitbou k Svätému Duchu o svetlo, silu a radosť, dostupnosť voči milosti Svätého Ducha. V Spasiteľovej reči na rozlúčku vyznieva zvestovanie nového prikázania v prísľub pomoci Svätého Ducha (Jn 16, 5 — 15). On nám pomáha, aby sme Krista stále viac poznávali a milovali, a preto budeme prikázanie lásky radi prijímať a plniť ho všetkými silami, ktoré nám Boh prepožičiava. Pretože svoje zaostávanie a zlýhanie pociťujeme tým viac, čím viac rastieme v láske, budeme sa modliť, aby sme nezlýhali, budeme musieť skladať svoju dôveru v milosť Božiu.“

(S. U.)

PÁNOVA PROSTOTA

Najväčšie pravdy sú prosté. Syn Boží hlása pravdu, veľmi prostú, že *ju aj malé dieťa pochopí: B o h j e n á š O t e c*. Ani príslušníci vyvoleného židovského národa nevedeli, že Boh je Otec všetkých, ktorý sa rovnako stará o všetkých, predovšetkým o človeka.

Triasli sa pred ním a neopovážili sa ani spomenúť jeho meno. Keď je Boh náš Otec, nemáme sa čoho obávať, keď ho neurazíme, keď neprestúpime jeho prikazy, ktoré nám dal. Od nás žiada iba to, aby sme ho milovali, poslúchali a neboli nespravodliví voči bratom a sestrám, ale milosrdní, plní lásky k blížnemu ako on je milosrdný a dobrý k nám.

Všetci sme jeho deti, preto treba sa nám vspolok milovať ako jedna veľká rodina a pomáhať jeden druhému. Pomáhať aj rozumieť, milovať sa a chápať jeden druhého. Jadrom celej Kristovej nauky je: Boh je náš Otec a my sme jeho deti, teda bratia medzi sebou...

Aj mravný ideál Spasiteľov je veľmi prostý: Budte dokonalí ako váš Otec nebeský... Tým nás volá do neslýchaných výšok. Hoci túto dokonalosť nikto nedosiahne, jednako má toto povzbudenie svoj nesmierny význam. Tým nám Boh naznačil, že máme v sebe stále oživovať túžbu po svätosti.

Moje prikázanie je, aby ste sa navzájom milovali, ako som vás ja miloval! — pripomína Vykupiteľ nielen apoštolom, ale i nám. Láska mu leží najviac na srdci. Ona má byť znakom, že patrime do jeho rodiny, že je v nás milosť, že sme ozajstnými kresťanmi. Ona má prenikať až do hĺbky duše a spravovať naše myšlienky a najmä naše skutky. Kto tak robí len preto, aby mal z toho slávu, zisk a chválu, nech neráta na vzácnejšie dary. Preto káže Spasiteľ nie boháčov pozvať na hostinu, ale žobrákov a mrzákov, ktorí sa nemohli odplatiť. A keď nás brat urazí? Povinní sme mu odpustiť čo by nás bol i 77-krát urazil.

Sú to všetko prosté a jasné pravdy, ktoré každý pochopí, ak i v ňom čo i len iskierka dobroty. Snažme sa ich nielen chápať, ale aj prakticky uskutočňovať!

Otec Viktor

Z myšlienok na všedné dni

Kráľovstvo Božie vzniká všade tam, kde sa duše otvoria pre pravdy Božie. Základným predpokladom je však naše slobodné rozhodnutie.

● Dobré je poradiť sa s druhými o morálnych kritériách pred dôležitým rozhodnutím, aby sme sa skutočne správne rozhodli... Kto však proti vlastnému dobrému vedomiu a svedomiu vychádza v ústrety chýtkam, koná nezodpovedne.

● Troška dobroty k človeku znamená viac ako všetka deklarovaná láska k ľudstvu. Vždy konkrétne!

● V súvislosti s Kristom nám treba zrevidovať svoj pohľad na človeka. Nie úspešnosť a krása sú rozhodujúcimi. Ľudská dôstojnosť a osobnostná veľkosť býva často zahalená šatom chudoby, skromnosti a nevýnimočnosti.

● Ani kresťan nie je ušetrený bolesti zo skonu a smrti svojich drahých a milých, ale neupadá do zatrpknosti a rezignácie definitívneho zániku. Pretože sme povolani na opätovné stretnutie a zvidenie sa v spoločenstve s Kristom.

● Posledné slová Kristove sú plné starostlivosti a lásky. Slová *Hľa syn tvoj... hľa matka tvoja...* sú adresované aj nám, osiroteným a opusteným, ponechaným na seba samých najmä v hodine smrti.

● Len v Kristovi máme nádej, že každý poklesok nám bude odpustený. V nikom inom ani v mene nikoho iného.

● Kristovo zmŕtvychvstanie podopiera ako základný pilier našu vieru. Prázdny hrob ani pre učeníkov nebol nijakým dôkazom. Ale pretože verili, zjavil sa im osobne zmŕtvychvstálý.

● Boh nás nikdy neopúšťa, ak ho neopúšťame sami. Stále máme k dispozícii slovo jeho pravdy a útechy. Po všetky dni zotráva pri nás.

(Vybral a prel. M. Skala)

„Spev vďačnej a obetavej lásky k vlasti má byť výslednicou našich vzájomných snažení pri vytváraní spokojného a radostného spoločného domova nás všetkých.

Aj tohoročné prázdninové a dovolenkové cesty po našej vlasti majú okrem svojho odpočinkovo-rekreačného charakteru upevniť v nás plné pochopenie týchto slov a vzbudiť odhodlanie, aby s nie menším zápalom sme ich uskutočňovali vo svojich každodenných povinnostiach, záujmoch a úsiliach.“

(Dr. Emil Korba v KN, 16. júla 1972, str. 3)

Všeličo z nášho kraja

POČET motorových vozidiel v našom kraji v posledných desiatich rokoch vzrástol 6,5-krát. Dnes pripadá na jedno osobné auto okolo 20 obyvateľov, v Košiciach dokonca 15.

ÚČASŤ obyvateľstva Východoslovenského kraja na cestovnom ruchu sa za posledných desať rokov strojnásobila. Kým v roku 1965 sa zúčastnilo cestovného ruchu spolu 3,6 milióna obyvateľov, v roku 1970 ich počet vzrástol na 5,5 milióna.

ROČNE odchádza z nášho kraja do zahraničia 300 tisíc turistov. Najviac do rekreačných oblastí Maďarska a Poľska. V poslednom čase sa veľmi inten-

zívne roziširujú krátkodobé zájazdy do ZSSR.

LŮŽKOVÁ kapacita v zariadeniach cestovného ruchu na východnom Slovensku rastie rýchlejšie ako v celoslovenskom či celoštátnom meradle. Dnes máme v našom Východoslovenskom kraji k dispozícii 18 928 lôžok.

MEDZI najvýznamnejšie pamiatky Východoslovenského kraja patria svetoznámy oltár Majstra Pavla z Levoče, chrámy v Košiciach, Bardejove, Krásna Hôrka, Betliar a iné. Zo súčasných pamiatok je to budova Košického vládneho programu, pamätník bojov na Dukle a Ružový sad na Dargove.

(Podľa VN — B. D.)

V mesiaci septembri

si pripomínáme z kultúrno-politického kalendára tieto významné výročia:

180 rokov od narodenia anglického revolučného básnika, dramatika a súčasníka lorda Byrona, s ktorým ho spájalo verné priateľstvo, Percy Bysshe Shelleyho (4. 9. 1822).

65 rokov od smrti zakladateľa a najvýznamnejšieho predstaviteľa nórskej národnej hudby, iniciátora škandinávskej romantiky. Eduarda Hagerupa Griega (9. 9. 1907).

170 rokov od narodenia najvýraznejšej osobnosti maďarskej liberálnej strednej šľachty a inteligencie bojujúcej za nezávislosť a zrušenie feudálnych výsad v 19. storočí L. Kossutha (19. 9. 1802).

70 rokov od narodenia nášho významného kultúrno-politického pracovníka a štátnika dr. Vladimíra Clementisa (20. 9. 1902).

60 rokov od narodenia hrdinu ZSSR, smižianskeho rodáka kpt. Jána Nálepku (20. 9. 1912).

150 rokov od narodenia hlavného predstaviteľa nášho maliarstva v časoch národného obrodovania Petra Michala Bohúňa (22. 9. 1822).

100 rokov od založenia strednej priemyselnej školy strojníckej v Košiciach.

200 rokov od narodenia najpopulárnejšieho maďarského básnika v prvých dvoch desaťročiach 19. storočia S. Kisfaludyho (27. 9. 1772).

230 rokov od narodenia vodcu mohutného sedliackeho povstania v cárskom Rusku Jemeljana Ivanoviča Pugačova.

Tabule desatora

(Dokončenie z 4. str.)

dobnom porovnaní hovorí: „Človek sa narodí do desiatich mesiacov. Aj darom Desatora sme akoby znovuzrození a ten istý počet desať je daný k posväteniu človeka.“ (O duši, kap. 47).

Obsah i poslanie Desatora nekončí v historickom rámci. Vo svojej podstate obsahuje príkaz prirodzeného zákona, ktorý rešpektuje celosvetovú kultúru od najstarších čias. Preto je majetkom celého ľudstva. Kresťanská morálka má v Desatore základ a hlása stabilitu kamenných tabúl zákona ako pilier súdružnosti, vzájomnej lásky a svornosti. V túžbach po nastolení trvalého mieru po prežitých hrôzach 1. a 2. svetovej vojny, obraciame sa ako veriaci kresťania do šľapaj Desatora, lebo je pre nás harmonogram poriadku, povinnosti i práva v smeroch k autorite Božej i spoločenskej. Kamenné tabule Desatora otvárajú nám dvere k činnejšiemu, ktorá vyvrcholí v prikázaní: Milovať budeš! (Mr 12, 28).

Dr. Gustáv Čejka

HĽADÁM ŤA...

Hľadá Ťa v úkryte
lesných záhybov
Najďalej zájde za tebou slovo

Keď Ťa hľadá na úsvite
hýbu sa konáre
tvojou prítomnosťou
si azda na dvore
mojim hosťom
preto obnažujem hlavu
pozorujúc Ťa neprestajne
v mohutnosti vzdušných prílevov

Neviem čo zveri mesiac
no nechcem hlavu vešať
pozberám silu k dôvere
Som odhodlaný prerúbať pralesy
stratiť dohľad k následkom
a vidieť tvoju vôľu vo všetkom

Michal ĎURISIN

Mesačník gréckokatolíkov v ČSSR. Redakcia Košice, Moyseova 50. Administrácia Bratislava, Kapitúlská 10.

Vydáva Spolok sv. Vojtecha, Trnava v CN Bratislava. Rediguje redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor dr. Emil Korba.

Uzávierka 7 týždňov pred vydaním čísla. Neobjednané rukopisy nevraciam a nehonorujeme.

Povolené SÚTI 245/69 — sekr. z 20. VI. 1969.

Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov.

Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávkový do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48. Cena jednotlivého výtlačku 2 Kčs.

kultúrne rozhľady

NOVA SOVIETSKA TVORBA je názov najnovšej edície vydavateľstva Slovenský spisovateľ v roku 50. výročia založenia Zväzu sovietskych socialistických republík, ktorej cieľom je zoznamovať čitateľov s najnovšími dielami súčasnej literatúry národov Sovietskeho zväzu.

DREVENÉ DOMY Z OBDOBIA KYJEVSKEJ RUSI objavili pri stavbe metra v štvrti Podol v Kyjeve. Sú to stavby, ktoré opustili obyvatelia pred tisíc rokmi pred rozvodneným Dneprom. Odvtedy naplavil Dneper na Podol 12-metrovú vrstvu piesku a hliny, čím sa všetky stavby zakonzervovali. Zaujímavé je aj to, že niektoré domy sú aj dvojposchodové a na spojenie trávov sú použité drevené kĺnce.

PRI PRÍLEŽITOSTI 100. VÝROČIA narodenia Ludmily Podjavorinskej vydalo vydavateľstvo Mladé letá jej baladu Cakanka v bibliofilskej úprave a tiež pohľadnice s ilustráciami k veršovanej rozprávke Čin-Čin. Putovná výstava Kniha všetkým — najkrajšie deťom, ktorá bude prenesená z Trenčína do B. Bystrice a odtiaľ v septembri t. r. do Prešova, má aj expozíciu

ROZSIAHLE POHREBISKO z obdobia staroslovienskej vzdelanosti (IX. st.) odkryli pracovníci Archeologického ústavu ČSAV v Brne v chotári obce Rajhrad pri Brne. Jedenást storočí staré šperky sú podobné nálezom zo staroslovienských nálezísk v Mikulčiciach a Starom Meste pri Uhorskom Hradišti. pod názvom Zátisie s tetou Ludmilou.

AKADEMICKÝ MALIAR MIKULÁŠ JORDÁN, prešovský rodák, oslávil začiatkom júna t. r. vzácne životné jubileum 80 rokov.

RUSKÍ SPISOVATELIA V MOSKVE je názov knihy, v ktorej sú portréty tých spisovateľov 18. a 19. st., ktorých život a dielo je spojené s Moskvou. Kniha vyšla v nakl. Mosk. rabočaj.

NAKLADATELSTVO OBZOR vydalo zaujímavú knihu Tibora Nitranského Z dejín vydávania a rozširovania literatúry od najstarších čias do roku 1945 (strán 196, brož. 30 Kčs), v ktorej je historický prehľad o písaní, tlačením a vydávaní kníh.

VYCHODOSLOVENSKÝ BASNIK JURAJ PADO v roku svojich abrahámovín a v 20. roku po vydaní prvej básnickej zbierky vydáva vo vyd. Slovenský spisovateľ básnickú zbierku Modré oči jesene, ktorou sa opäť primkne k svojej rodnej zemi.

V ANTOLOGII Bulharská poézia práce, ktorú vydalo v nedávnych dňoch nakl. Profizdat je zastúpených 120 autorov, ktorých reprezentuje 270 básní, venovaných ľudskej činnosti.

Z MOLDAVŠTINY preložil V. Lugovskoj, L. Martynov, V. Deržavin a iní verše známeho básnika o biede besarabského ľudu Emilianu Bukova. Kniha vyšla v nakl. Chudožestvennaja literatúra.

SLAVNY NÁRODNÝ ARMĚNSKÝ EPOS spracoval vo svojom románe David Sasynskij, známy sovietsky románopisec N. Zarijan.

VELKÚ KATOLICKÚ CENU za literatúru za rok 1972 udelili Marte Mayerovej z Bejrútu (za román Abel) a francúzskemu gen. konzulovi v Benátkach Michalovi Murietovi (za román Kráľovská nevesta).

VO VACOVE pri príležitosti 200-ročného jubilea katedrály predviedli Miléniové oratórium L. Halmosa, ku ktorému text zložil miestny sídelný biskup dr. J. Bánk.

OSMU BASNICKÚ CENU L. LABĚ, o ktorej rozhodujú ženy, získala Gizela Prassinová, ktorá sa narodila r. 1920 a prvú zbierku básní vydala už vo svojich 14 rokoch.

OTEC J. W. GOETHEHO si viedol v r. 1573–79 poznámky o rodinných pomeroch a stave majetku. Túto Liber domesticus teraz vydali ako faksimilie v Lipsku a doplnili citátmi z básnikovej tvorby.

STARÉ HODINY od Ernesta Claesa v preklade Elly Kazdovej vydalo nakladateľstvo Vyšehrad. Ako hovorí sám autor, je to knižka malých udalostí zo života spisovateľa, z obdobia detského veku, ku ktorému sa človek v spomienkach tak rád vracia. 168 strán, cena viazaného výtlačku 15 Kčs.

NAKL. ORBIS v Prahe (Vinohradská tr. 46) vydalo veľmi pútavú knihu J. G. Leithäusera Země na obzoru, o slávnych cestovateľoch, plavcoch, dobrodruhoch a dobyvateľoch, ktorí v priebehu dvoch tisícročí vymazali z mapy sveta posledné biele miesta.

Autor knihy nás oboznamuje s dávnymi, výpravami Kartágincov, Vikingov, bádateľov i pirátov. Približuje nám vynikajúce osobnosti objaviteľov nových svetov, ako Kristofa Kolombusa, Cortéza, Cooka, Vasko de Gamu, Humboldta, Barentsa, Livingstona, Amundsena, Nansena, Scotta, Byrda a iných.

Knihu J. G. Leithäusera dopĺňajú dobové rytiny, snímky a mapy. Vyšla v populárnej edícii Stopy-fakta-svědectví, 292 strán, 40 str. obrazov. Cena viaz. ex. 34 Kčs.